27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7486 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1910

ԳԻՆ 10 ՓԱՐԱՅ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

10 PARAS

17 décembre 1910 27me année N. 7486

ازمنجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ՀԱՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆ
ԳԱՌԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԵՒ ՕՏԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Գալաթիա

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐՈՒ ՊԱՐԸ

ԽՕՃԱ ՂԱԶԱՐԻ ԿՏԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋ

45 ՀԱՏ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴ

Երկար ժամանակներէ ի վեր մտքեր զրաղեցնող խնդիր մը եղաւ Խօճա Ղազարի կտակը։ Շատե՞ր անստոյգ ու անհաւատալի առասպելներու յենած Սպանիական դրամականներ չմնացին...։ Սակայն յանուանի է որ տակաւին շատեր ալ այդ միւնոն խնդրով է որ կը զրաղին, առանց իրենց սրտին մէջ լայողելու և կամ այդ փառաւոր ու շլացուցիչ անգլիական ոսկիները իւրացնելու յոյսն ու մխիթարութիւնը ունեցած ըլլալու։

Զկարծուի թէ իմ այս խօսքերովս ծաղրել կ'ուզեմ ամէն անոնք, որոնք այդ բարի ու երջանկաբերատակ մարդուն ժառանգորդները և կամ անոր սերունդը ըլլալ երեւակայեցին, քաջ լեցի։ Ես ալ փափաքող մըն եմ որ Հայ ազգայիններէ շատերու ոչ թէ 10-12 միլիոն ոսկի, այլ և հարիւրաւորներ ժառանգ ելնայ, որովհետեւ ընդհանրապէս հարստութեամբ և կամ ազնիւ ու առատաձեռն հարուստներու միջոցաւ կրնան մատակարարուիլ բարենպատակ հաստատութիւններու, պաշտպանուիլ նաև անհմար որբեր, այրիներ ու անկեալներ ալ։ որոնք չքաւորութեամբ կը տառապին։

Սակայն խնդիրին անհաւատալի մասը սա է թէ արդեօք անգլիական կառավարութիւնը որ միայն կտակատէրի անունը լիշած է և ոչ թէ մասկանունը՝ արդեօք դիւրաւ պիտի հաստատուի՞... այդ այլ եւ այլ մակնուններ կրող ժառանգորդներուն փաստերուն և ապացոյցներուն, ու արդեօք այդ ամբողջ դրամը կարելի պիտի ըլլա՞ դիւրութեամբ առնել Ասոնք խորհելու կէտեր են զորս պէտք չէ մոռնալ հանեն յարգելի ժառանգորդները։

Ասկէ հիշդ երկու ամիսներ առաջ Պաղտատէն Պոմպայ կ'ուղեւորէի ու այդ միջոցին ժառանգորդներու թիւը մօտաւորապէս 45ի հասած էր։ արելի է հիմա աւելի բազմացաւ ու թերեւս կրկնապատիկն ալ եղաւ։ Սակայն ես երբեք չեմ գիտեր թէ անոնցմէ իւրաքանչիւրը ի՞նչպիսի հաստատուն ապացոյցներով էոր կ'ուզէ հաստատել իր ճշմարիտ ժառանգորդ մը ըլլալը։ Այս մասին ես շատ իր հօրաքոյրներն ալ սեղանաւոր փաշաներու հետ ամուսնացած են. այս բոլոր մանրամասնութիւններով կ'ուզեմ հակցնել ընթերցողներու թէ նախ և առաջ այդ հարուստ կտակատար Խօճա Ղազար Պասրայէն ուղեւորած է դէպի Հնդկաստան։ Այդ մասին շատ մը ապացոյցներ կան այդ նամակներու ու տետրակներու մէջ որոնք հոս միառմի գրել աւելորդ կը համարիմ, իսկ եթէ յառաջիկային պէտք ըլլայ, կարող ենք թերթերու միջոցաւ հրատարակել զանոնք։ Երկրորդ՝ կարելի է որ Պոլսոյ ու Պուլկարիոյ ժառանգորդներն ուրիշ ազգականները եղած ըլլան կտակատէր Ղազարի եղբօրորդին՝ Մ. Ղազարոսի հետ. որու քով ուրիշ կտակին խօսքը կ'ըլլայ. և այդ բարի ու անվնաս մարդը մէկէն իմ առջեւս կը գնէ հինցած տետրակներու կոյտ մը որոնք 120 տարուան հնութիւն մը ունին և 10 անուն ունեցուն են այդպիսի թուղթերով ու տետրակներով։ Նոյն անձը այդ տետրակներէն շատ մը գրութիւններ ներկայացուց ինձ որոնք շատ հին ըլլալուն դիւրաւ չեն կարդացուիր։ Սակայն մեզի պէտք ըլլալիքը, ոչ անոնց լաւ ոճով գրուած ըլլալն է և ոչ ալ լաւ գրով գրուած ըլլալն է։ Աւելի գործին հոգին սա է թէ այդ տետրակները իր գրով բարեյիշատակ մէի. Յարութիւնը որ մէի. Խաչիկ Վանանդեանցի հայրն է, գրութիւններէն այնպէս կը հասկցուի թէ անիկա եղբօրորդին է Խօճա Ղազարի և իր մահկանացուն կնքած է ասկէ 36 տարի առաջ 95 տարեկան հասակին մէջ։ Բարեյիշատակ մէի. Յարութիւն Պաղտասարեան պատուաւոր հարուստ մը ու երեւելի վաճառական մը եղած է Միջագետքի Պասրա քաղաքին մէջ, իր հարաւը շատ մեծ եղած է այդ կողմերը, այսինքն Պարսկաստան ու Հնդկաստան և ոչ միայն բարեբարոյ հայ մը եղած է, այլ նաև իր պատուով ու խելացութեամբ յայտնած է տեղւոյն կառավարական դեկն իսկ իր ձեռքը առներ Պասրայի մօտ գետին մը կայ որ ի պատիւ անոր arp ճիյէ կոչուած է ժամանակին, սակայն վերջը այդ անունը աւելաւ պատճառներով ալբուճիյէի փոխուած է։ Հոգեւոյս մէի. Յարութիւն հօրեղբարներ ունեցած է, որոնք Եգիպտոս, Պոլիս խտիվներու ու Սուլթաններու Պալատան սեղանաւորները եղած են և հետաքրքրութիւն ունենալով միշտ հայ ցուփորձ երի որպէսզի գտնէի այդ ժառանգորդներէն մէկը՝ անկէ այդ մասին ստոյգ տեղեկութիւններ քաղելու համար. դժբաղդաբար ոչ Պոմպայի, ոչ Ալեհապատի և ոչ ալ Կալկաթայի մէջ կարողացայ իրականացնել այդ փափաքս վերջապէս Կալկաթայէն վերադառնալով կրկին Պասրա ժամանեցի ու հոն մանաւոր տեսակցութիւններ ունեցայ տեղւոյն ազգայիններէն Խաչիկ էֆ. Յ. Պ. Վանանդեանի հետ. որու քով եւս այդ կտակին խօսքը կ'ըլլայ. և այդ բարի ու անվնաս մարդը մէկէն իմ առջեւս կը գնէ հինցած տետրակներու կոյտ մը որոնք 120 տարուան հնութիւն մը ունին և 10 անուն ունեցուն են այդպիսի թուղթերով ու տետրակներով։ Նոյն անձը այդ տետրակներէն շատ մը գրութիւններ ներկայացուց ինձ որոնք շատ հին ըլլալուն դիւրաւ չեն կարդացուիր։ Սակայն մեզի պէտք ըլլալիքը, ոչ անոնց լաւ ոճով գրուած ըլլալն է և ոչ ալ լաւ գրով գրուած ըլլալն է։ Աւելի գործին հոգին սա է թէ այդ տետրակները իր գրով բարեյիշատակ մէի. Յարութիւնը որ մէի. Խաչիկ Վանանդեանցի հայրն է, գրութիւններէն այնպէս կը հասկցուի թէ անիկա եղբօրորդին է Խօճա Ղազարի և իր մահկանացուն կնքած է ասկէ 36 տարի առաջ 95 տարեկան հասակին մէջ։ Բարեյիշատակ մէի. Յարութիւն Պաղտասարեան պատուաւոր հարուստ մը ու երեւելի վաճառական մը եղած է Միջագետքի Պասրա քաղաքին մէջ, իր հարաւը շատ մեծ եղած է այդ կողմերը, այսինքն Պարսկաստան ու Հնդկաստան և ոչ միայն բարեբարոյ հայ մը եղած է, այլ նաև իր պատուով ու խելացութեամբ յայտնած է տեղւոյն կառավարական դեկն իսկ իր ձեռքը առներ Պասրայի մօտ գետին մը կայ որ ի պատիւ անոր arp ճիյէ կոչուած է ժամանակին, սակայն վերջը այդ անունը աւելաւ պատճառներով ալբուճիյէի փոխուած է։ Հոգեւոյս մէի. Յարութիւն հօրեղբարներ ունեցած է, որոնք Եգիպտոս, Պոլիս խտիվներու ու Սուլթաններու Պալատան սեղանաւորները եղած են և գրութիւնի ու անոր զաւակներուն, քանի որ Խօճա Ղազարի եղբայրներն ու քոյրերը ցրուած են Եգիպտոս ու Պոլիս, Պաղտատ ու Հնդկաստան, արդարեւ մէի. Յարութիւնեանց շատ մեծ ապացոյցներ ունին ու մէի. Խաչիկ այդ մասին իր մեծագոյն ջանքերն ըրած է ու կ'ընէ թէ հոս և թէ Հնդկաստան։ Պաշտօնապէս յայտարարած է Հնդկական կառավարութեան որպէս զի բան մը չմնա՝ նուի ուրիշին մինչեւ որ անոնք կանոնաւորապէս չհաստատեն իրենց Խօճա Ղազարի ստոյգ ժառանգորդները ըլլալը։

ԽԱՆԶԻԿ Ե ՍԱԿԵՐՉԵԱՆ

Պաղտատ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԽՈՒԺԱՆԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ՆԻՍՔԸ ԵՒ ԺՈՂՈՎԸ ԼՈՒՍԵԼՈՒ ԴԱՒԻԸ. ՆԵՐՍԷՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԵՒ ԴՈՒՐԵԱՆ

Ռ.

Ամբոխավարութիւնը իր ամէնէն անարդ ձեւին տակ իրենց արհեստ ընողներ ճանչցած էք հարկաւ։ Ժողովրդային անկեղծ, որտաբուխ ցոյց մը՝ որ իրենց քմահաճքը, իրենց բռնաբարութիւնը կուգայ ջախջախել՝ վարձուածներու, կաշառակերներու ըմբոստութիւն մը կը հաչկեն։ Իսկ ինչ որ իրենք սարքած, կազմակերպած են՝... գիտակից շարժում մը կ'ուզեն հաւատացնել։ Թարմ և փառաւոր օրինակ մը ձեզի։ Ամիսներ առաջ, Բերայի էնտէնտա դասակարգը մէկ սիրտ, մէկ մարմին միացաւ և եկաւ պատնէշի պէս անկուիլ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին դրան առջեւ։ Ժողովուրդն այս հարազատ զաւակները իմացեր էին որ «ամէն գինով» միթինկ ընելու յամառող պարոններ պիտի մտնան եկեղեցի, արհամարելով. բանի տեղ չդնելով Ազգային իշխանութեան որոշումը։ Ազգային Ժողովին պատիւը՝ պատիւն է նաեւ Ազգին, քանի որ անոր քուէովս, վարձուհութիւնը ընտրուած են, և իրը իր փոխանորդը կուգան այնտեղ։ Այս էնտէնտ դասակարգի կարմիրները նոյն օրը եկան Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին բակը. որովհետեւ կը տեսնային կոր որ Ազգային Ժողովին կամքը ոտքի տակ պիտի առնուի պատիւը իւղալիք պիտի ըլլայ. և այս նուաստութեան ամէն նկարագիր չկրնար հանդուրժել։ Կը յիշէք հարկաւ որ այս Ժողովուրդի զաւակներուն նոյն օրուան հոգատարմամբ ընթացքը խափանեց Ազգ. Ժողովին որոշումին դէմ ըլլալիք անարգանքը։ Բայց Ազատամարս ինչ գրեց հետեւեալ օրը։ Թաղին չեմ գիտեր ո՞ր քահանան գրգռեր խաբեր է եղեր զիրենք. մինթարը ձեռքի տակէ վարձեր է եղեր զիրենք. զենկինները կաշառք տուեր են եղեր. և այսպէս, Ազատամարս՝ Ժողովրդային այս ինքնաբուխ շարժումը՝ դրամով վարձուողներու ապատամբութիւն մը ցուցուց. չէնք չնորհք Մարտ 31 մը։ Ոռնուն խիղճ կրնար տակաւ տակաւն այս նախատինքին։ Իրա՞ւ ձկնորս, երկաթագործ, կեհագործ, սակերիչ, խանութպան էնտէնտ ու աղքատիկ մարդիկ էին իրենց Ժողովին պատիւն պաշտպանութեան եկողները, բայց կարելի՞ էր համաձայնիլ անանց անկեղծութիւնը՝ դրամով, արծաթով բռնաբարուած ցուցնել։ Անա՛ռդ ամբոխավարութիւնն մը չէ՞ որ այս։ Այս ամբոխավարութիւնը տակաւն փչրեցի՛ն, ոտքի տակ տուին էնտէնտին ներկայացուցիչները, բա՛ց ճակատ ու երես առ երես պահանջելով որ հաստատեն իրենց «կաշառուած» ըլլալը, ապա թէ ոչ ստախօ՛ս են։ Կը տեսնէ՞ք Վարձակներ, որ այս միաղոյս Ազգային Ժողովին մէջ միայն չէ որ պոռթկաց, այլ ուրիշ հանդիսաւոր ժողովի մը մէջ ալ, Բերայի արուեստանոցը գործադրած «բաղատարդական» ժողովին մէջ։ Ինչպէս կը յիշէք եռամեայ խորհրդարանական դադարի միջոցին, եկեղեցիներու մէջ միթինկ ընելու սեվդայէն վառողները՝ Բերայի արուեստանոցը հրապարակային ժողովներ երին. ժողովուրդը հանդիսելու. փոչի փչելու, անոր տակը բնաղդեսոր դգաւելու, ըսելու որ իրենք... բալՃօսրզներու պաշտպան են, մինչեռ բալՃօսրզները կաշառուած, զենկին եռէս վարձուած ցոյց էին տուեր դեռ չաբաթ մը առաջ։ Այս չողմարար խօսքերու կարգին էր, յանկարծ իր պարթեւ հաւակով ատեան եկաւ ձկնորսի տարազով կարիճ մը, մէկը Ս. Երրորդութեան բակը եկած ժողովուրդի զաւակներէն։ Եւ հատիկ հատիկ, ուսմի պէս գոռացնելով բառերը, ըսաւ. «Մեզի համար զաչէքան գոռ է քի զենկիններ մեզի փարա տուեր են եղեր միթինկ թող չլայտ համար։ Մենք պատիւ ունինք. նամուսվնոռ տպրեր ենք մինչեւ հիմա, ակէ եռքն ալ չենք ուզեր քի լեքէ մը գայ վրանիս։ Մվ է տա սուար գրողրնէ թող դէ՛ս ելլայ իսպաթ ընէ. չենէ հիչ չենք հաւատար ձեր տա խօսքերուն։» Ճակատ ճակատի այս անկեղծ պահանջումին ի՞նչ կերպով պատասխանեցին։ Ասան չդիր, կոպտաբիլ այդ քաջ ազուն առջեւ. բայց անիկա տեսնելով որ կը պապանձին և չշոգրոթ խօսքերու մէջ խրդել կ'ուզեն իր պահանջումը, մեկնեցաւ սրահէն, անմառանալի, պատմական դաս մը տալով ամբոխավարներուն։ Ես հետզհետէ ոչսան մեկիկ մեկիկ հերքուիլ քահանային վերագրուած բրօքսահօրը և հաստատեցաւ որ կարգ մը ղատուկներ, բամբասոզ պառաւներ եկեր խաբեր են աւագերէցը և անիկա ալ գործիք ըլլալով ուզեր է ամբաստանել իր կարգակիցները։ Էնտաֆ դասակարգը ցոյց ընէ հէ ի՞նչ տեր. բալ թօղչները կամ՝ ինչեր ունենան, պատի՛ւ ունենան հէ. ինչ յանդգնութիւն. այնպէս չէ՞ «ազատական» պարոններ։

Այս յիշատակը քրքեսի, ուրբաթ օր ուան Ազատամարսէն մէջ կարգ մը մարտակրաւէր և միջեղային կռիւի կոչում ընող տողերը կարդալով. որոնք կցուած էր Նեռէս Գաւրիարքը Աթոռին վրայ պահելու համար եղած ժողովրդային ցոյցին նկարագրութիւնը։ Նախ ամէնէն մեծ սխալմարքին է Նեռէս Գաւրիարքի նման գիւանագէտ, վարչագէտ, կամքի տէր Գաւրիարք մը բաղատել Դուրեանի հետ. որ կրնայ մեծ բանաւեղծ մը. գը բաղէտ մը ըլլալ. բայց իր Գաւրիարքութեան չրջանին անբացատրելի թուլութիւն մը, անկարողութիւն մը ցոյց տուաւ։ Դուրեանի պաշտպանները վեց ամիս առաջ արդէն անոր հրաժարականը պահանջած էին, ամբաստանելով զինքը թէ coup d'état կ'ընէ։ Coup d'état-ն դաւաճանութիւն ըսել է Հայերէն լեզուով։

Վեց ամիս ետք կուգայ իրեն համամիտ ըլլալու կեղծաւոր կուսակցութիւնը, համոզուած՝ թէ Դուրեանի պաշտօնավարութիւնը աղէտ մըն է այլեւս։ Բայց «ազատական»ները իրենց դիրքը փոխեր են հիմա. առիկա դժուար չեր գուշակել։ Առանձնաբար ինքնք չէին յայտարարեր թէ Ազգային Ժողովին ջնջումը կ'ուզեն. և ինչ բան աւելի պիտի դիւրացնէր այս գործը՝ եթէ ոչ Դուրեանի քաղաքականութիւնը՝ օգտակերը միշտ պատրաստ պահելու եկեղեցիին բակին մէջ։ Անգամ մը որ այս բանն ալ որուեցաւ, ահա՛ իրենք՝ «ազատականներն» են որ անորակելի դասալքութեամբ մը կը քաշուին, կը հեռանան Խորհրդարանէն, որ պէտք Ազգային Ժողովը իր օրինական թիւը չդտ՝ ալով երբեք՝ քայքայուի. լուծուի։ Կեցցէ՛ «ազգասէրներ»։ Ակնչաս այս մարդիկն ալ Իթթիհատ-ական հետ կը խորհին թէ Օսմ. Փարլամէնթէն դատ ուրիշ Խորհրդարան պէտք չէ գոյութիւն ունենայ Թուրքիոյ մէջ։ Երեսփոխանութեան մէկ հինգերորդ մասը վիճակով դադրեցնելու մասին իրենց առարկութիւնը պարզապէս պատրուակ մըն է, Ժողովը ամբոխեան դատապարտելու և գործանէութենէ դադրեցնելու։ Ասոնք գան այս առարկութեան։ Ազգին գլուխը Գաւրիարք չկայ, Տեսուչ Խորհուրդները դադրած են, գանանանդ որ ինք ուրիշ տեղ, մենք այստեղ պիտի ըլլանք և երկու տան ծախք պիտի ընէ... եթէ հոս գործ մը ըլլար այդ ամսականով գոնէ կրնայինք ապրուիլ։

— Հոս գործ չի կայ, տակէ յոյդ կարէ՛, պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի վճռաբար, առ գործն ալ արդէն չատ դժուարաւ գտայ և զրկողը միտիայն իմ խատիրս համար այդքան ամսական կը վճարէ կոր. եթէ ոչ ընելիք գործը 4-5 ոսկի ամսականով բան մըն է...։

Քէնին չպատասխանեց այս խօսքերուն, տխուր երեւոյթ մը առաւ, «օ՞ֆ» մը արձակեց սրտին խորէն և թաշկինակով աչքերը սրբեց, որոնք ոսկայն թրջուած չէին։

Վաճառականը տաքի ելաւ։ Մօտեցաւ այն տեղ կաչիէ բազմոցին որուն վրայ նստած էր կինը, ինքն ալ անոր քովը նստաւ և ձեռքերը իր ձեռքերով մէջ առնելով, ըսաւ.

— Անուշիկս, ինչու պարապ տեղը կը տխրիս ու երեսդ կը կախես... դուն նիւթականին մասին բնաւ հոգ ընելու պէտք չունիս, թո՛ղ երիկդ մէյ մը ելլէ գործին երթայ, անկէ ետքը եթէ այդ ամսականը չբաւէ, ես քեզի պէտք եղածը կուտամ, այդ մասին ես ամէն բան կարգադրած եմ...

— Ո՞ր կողմն է գործը, հարցուց կինը առանց վաճառականին խօսքերուն պատասխանելու։

— Հոս մօտ տեղ մը, Սամսոն, մէկ օրուան ճամբայ է, ծովեզերեայ, աղ ուսար, օդը աղէկ քաղաք մը... արչա՛փ մարդիկ կան որ հոգի կուտան ասանկ գործ մը ձեռք ձգելու համար։

Քէնին կրկին չպատասխանեց և պահ մը մտախոհ մնաց։ Աչքերն ի յայտնի կը տեսնէր իր քեռայրին ծրագիրը... ամուսինը հեռացնել զինքը ձեռք ձգելու և քանի մը ամիս վայելելու համար, մինչեւ քորոջը, Տիկին Թագուհիի վերադարձը։ Եւ այդ առժամեայ հարճի դերը զինքը կ'ընդվզեցուներ, թէեւ առաջին անգամ չէր որ տեղի պիտի տար իր քեռայրին առաջարկներուն։

— Քեզի Սարբեար աղուոր տուն մը կը բռնեմ, ամառը հո՛ն կ'անցնես, ես ալ շաբաթը քանի մը անգամ կուգամ հիւր կ'ըլլամ... Թէեւ ամառը անցնելու վրայ է բայց մեռս չունի, մինչեւ հոկտեմբերի վերջը կրնանք նստիլ։

— Այս ըսածներդ կը վայլէ՛. մէկ ելլայ նէ ամէն մարդ ի՞նչ պիտի ըսէ...

— Քա՛խենթ դուն ալ, պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի, մինչեւ հիմա մէկեր ելա՞ւ որ տակէ եռքը ելլելուն կը վախնաս կոր։

— Մանաւանդ որ ինքդ ուրիշ տեղ, մենք այստեղ պիտի ըլլանք և երկու տան ծախք պիտի ընէ... եթէ հոս գործ մը ըլլար այդ ամսականով գոնէ կրնայինք ապրուիլ։

— Հոս գործ չի կայ, տակէ յոյդ կարէ՛, պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի վճռաբար, առ գործն ալ արդէն չատ դժուարաւ գտայ և զրկողը միտիայն իմ խատիրս համար այդքան ամսական կը վճարէ կոր. եթէ ոչ ընելիք գործը 4-5 ոսկի ամսականով բան մըն է...։

Քէնին չպատասխանեց այս խօսքերուն, տխուր երեւոյթ մը առաւ, «օ՞ֆ» մը արձակեց սրտին խորէն և թաշկինակով աչքերը սրբեց, որոնք ոսկայն թրջուած չէին։

Վաճառականը տաքի ելաւ։ Մօտեցաւ այն տեղ կաչիէ բազմոցին որուն վրայ նստած էր կինը, ինքն ալ անոր քովը նստաւ և ձեռքերը իր ձեռքերով մէջ առնելով, ըսաւ.

— Անուշիկս, ինչու պարապ տեղը կը տխրիս ու երեսդ կը կախես... դուն նիւթականին մասին բնաւ հոգ ընելու պէտք չունիս, թո՛ղ երիկդ մէյ մը ելլէ գործին երթայ, անկէ ետքը եթէ այդ ամսականը չբաւէ, ես քեզի պէտք եղածը կուտամ, այդ մասին ես ամէն բան կարգադրած եմ...

— Ինչ գործ է, հարցուց կինը։

— Ամբոխավարութիւնը իր ամէնէն անարդ ձեւին տակ իրենց արհեստ ընողներ ճանչցած էք հարկաւ։ Ժողովրդային անկեղծ, որտաբուխ ցոյց մը՝ որ իրենց քմահաճքը, իրենց բռնաբարութիւնը կուգայ ջախջախել՝ վարձուածներու, կաշառակերներու ըմբոստութիւն մը կը հաչկեն։ Իսկ ինչ որ իրենք սարքած, կազմակերպած են՝... գիտակից շարժում մը կ'ուզեն հաւատացնել։ Թարմ և փառաւոր օրինակ մը ձեզի։ Ամիսներ առաջ, Բերայի էնտէնտա դասակարգը մէկ սիրտ, մէկ մարմին միացաւ և եկաւ պատնէշի պէս անկուիլ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին դրան առջեւ։ Ժողովուրդն այս հարազատ զաւակները իմացեր էին որ «ամէն գինով» միթինկ ընելու յամառող պարոններ պիտի մտնան եկեղեցի, արհամարելով. բանի տեղ չդնելով Ազգային իշխանութեան որոշումը։ Ազգային Ժողովին պատիւը՝ պատիւն է նաեւ Ազգին, քանի որ անոր քուէովս, վարձուհութիւնը ընտրուած են, և իրը իր փոխանորդը կուգան այնտեղ։ Այս էնտէնտ դասակարգի կարմիրները նոյն օրը եկան Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին բակը. որովհետեւ կը տեսնային կոր որ Ազգային Ժողովին կամքը ոտքի տակ պիտի առնուի պատիւը իւղալիք պիտի ըլլայ. և այս նուաստութեան ամէն նկարագիր չկրնար հանդուրժել։ Կը յիշէք հարկաւ որ այս Ժողովուրդի զաւակներուն նոյն օրուան հոգատարմամբ ընթացքը խափանեց Ազգ. Ժողովին որոշումին դէմ ըլլալիք անարգանքը։ Բայց Ազատամարս ինչ գրեց հետեւեալ օրը։ Թաղին չեմ գիտեր ո՞ր քահանան գրգռեր խաբեր է եղեր զիրենք. մինթարը ձեռքի տակէ վարձեր է եղեր զիրենք. զենկինները կաշառք տուեր են եղեր. և այսպէս, Ազատամարս՝ Ժողովրդային այս ինքնաբուխ շարժումը՝ դրամով վարձուողներու ապատամբութիւն մը ցուցուց. չէնք չնորհք Մարտ 31 մը։ Ոռնուն խիղճ կրնար տակաւ տակաւն այս նախատինքին։ Իրա՞ւ ձկնորս, երկաթագործ, կեհագործ, սակերիչ, խանութպան էնտէնտ ու աղքատիկ մարդիկ էին իրենց Ժողովին պատիւն պաշտպանութեան եկողները, բայց կարելի՞ էր համաձայնիլ անանց անկեղծութիւնը՝ դրամով, արծաթով բռնաբարուած ցուցնել։ Անա՛ռդ ամբոխավարութիւնն մը չէ՞ որ այս։ Այս ամբոխավարութիւնը տակաւն փչրեցի՛ն, ոտքի տակ տուին էնտէնտին ներկայացուցիչները, բա՛ց ճակատ ու երես առ երես պահանջելով որ հաստատեն իրենց «կաշառուած» ըլլալը, ապա թէ ոչ ստախօ՛ս են։ Կը տեսնէ՞ք Վարձակներ, որ այս միաղոյս Ազգային Ժողովին մէջ միայն չէ որ պոռթկաց, այլ ուրիշ հանդիսաւոր ժողովի մը մէջ ալ, Բերայի արուեստանոցը գործադրած «բաղատարդական» ժողովին մէջ։ Ինչպէս կը յիշէք եռամեայ խորհրդարանական դադարի միջոցին, եկեղեցիներու մէջ միթինկ ընելու սեվդայէն վառողները՝ Բերայի արուեստանոցը հրապարակային ժողովներ երին. ժողովուրդը հանդիսելու. փոչի փչելու, անոր տակը բնաղդեսոր դգաւելու, ըսելու որ իրենք... բալՃօսրզներու պաշտպան են, մինչեռ բալՃօսրզները կաշառուած, զենկին եռէս վարձուած ցոյց էին տուեր դեռ չաբաթ մը առաջ։ Այս չողմարար խօսքերու կարգին էր, յանկարծ իր պարթեւ հաւակով ատեան եկաւ ձկնորսի տարազով կարիճ մը, մէկը Ս. Երրորդութեան բակը եկած ժողովուրդի զաւակներէն։ Եւ հատիկ հատիկ, ուսմի պէս գոռացնելով բառերը, ըսաւ. «Մեզի համար զաչէքան գոռ է քի զենկիններ մեզի փարա տուեր են եղեր միթինկ թող չլայտ համար։ Մենք պատիւ ունինք. նամուսվնոռ տպրեր ենք մինչեւ հիմա, ակէ եռքն ալ չենք ուզեր քի լեքէ մը գայ վրանիս։ Մվ է տա սուար գրողրնէ թող դէ՛ս ելլայ իսպաթ ընէ. չենէ հիչ չենք հաւատար ձեր տա խօսքերուն։» Ճակատ ճակատի այս անկեղծ պահանջումին ի՞նչ կերպով պատասխանեցին։ Ասան չդիր, կոպտաբիլ այդ քաջ ազուն առջեւ. բայց անիկա տեսնելով որ կը պապանձին և չշոգրոթ խօսքերու մէջ խրդել կ'ուզեն իր պահանջումը, մեկնեցաւ սրահէն, անմառանալի, պատմական դաս մը տալով ամբոխավարներուն։ Ես հետզհետէ ոչսան մեկիկ մեկիկ հերքուիլ քահանային վերագրուած բրօքսահօրը և հաստատեցաւ որ կարգ մը ղատուկներ, բամբասոզ պառաւներ եկեր խաբեր են աւագերէցը և անիկա ալ գործիք ըլլալով ուզեր է ամբաստանել իր կարգակիցները։ Էնտաֆ դասակարգը ցոյց ընէ հէ ի՞նչ տեր. բալ թօղչները կամ՝ ինչեր ունենան, պատի՛ւ ունենան հէ. ինչ յանդգնութիւն. այնպէս չէ՞ «ազատական» պարոններ։

Այս յիշատակը քրքեսի, ուրբաթ օր ուան Ազատամարսէն մէջ կարգ մը մարտակրաւէր և միջեղային կռիւի կոչում ընող տողերը կարդալով. որոնք կցուած էր Նեռէս Գաւրիարքը Աթոռին վրայ պահելու համար եղած ժողովրդային ցոյցին նկարագրութիւնը։ Նախ ամէնէն մեծ սխալմարքին է Նեռէս Գաւրիարքի նման գիւանագէտ, վարչագէտ, կամքի տէր Գաւրիարք մը բաղատել Դուրեանի հետ. որ կրնայ մեծ բանաւեղծ մը. գը բաղէտ մը ըլլալ. բայց իր Գաւրիարքութեան չրջանին անբացատրելի թուլութիւն մը, անկարողութիւն մը ցոյց տուաւ։ Դուրեանի պաշտպանները վեց ամիս առաջ արդէն անոր հրաժարականը պահանջած էին, ամբաստանելով զինքը թէ coup d'état կ'ընէ։ Coup d'état-ն դաւաճանութիւն ըսել է Հայերէն լեզուով։

Վեց ամիս ետք կուգայ իրեն համամիտ ըլլալու կեղծաւոր կուսակցութիւնը, համոզուած՝ թէ Դուրեանի պաշտօնավարութիւնը աղէտ մըն է այլեւս։ Բայց «ազատական»ները իրենց դիրքը փոխեր են հիմա. առիկա դժուար չեր գուշակել։ Առանձնաբար ինքնք չէին յայտարարեր թէ Ազգային Ժողովին ջնջումը կ'ուզեն. և ինչ բան աւելի պիտի դիւրացնէր այս գործը՝ եթէ ոչ Դուրեանի քաղաքականութիւնը՝ օգտակերը միշտ պատրաստ պահելու եկեղեցիին բակին մէջ։ Անգամ մը որ այս բանն ալ որուեցաւ, ահա՛ իրենք՝ «ազատականներն» են որ անորակելի դասալքութեամբ մը կը քաշուին, կը հեռանան Խորհրդարանէն, որ պէտք Ազգային Ժողովը իր օրինական թիւը չդտ՝ ալով երբեք՝ քայքայուի. լուծուի։ Կեցցէ՛ «ազգասէրներ»։ Ակնչաս այս մարդիկն ալ Իթթիհատ-ական հետ կը խորհին թէ Օսմ. Փարլամէնթէն դատ ուրիշ Խորհրդարան պէտք չէ գոյութիւն ունենայ Թուրքիոյ մէջ։ Երեսփոխանութեան մէկ հինգերորդ մասը վիճակով դադրեցնելու մասին իրենց առարկութիւնը պարզապէս պատրուակ մըն է, Ժողովը ամբոխեան դատապարտելու և գործանէութենէ դադրեցնելու։ Ասոնք գան այս առարկութեան։ Ազգին գլուխը Գաւրիարք չկայ, Տեսուչ Խորհուրդները դադրած են, գանանանդ որ ինքդ ուրիշ տեղ, մենք այստեղ պիտի ըլլանք և երկու տան ծախք պիտի ընէ... եթէ հոս գործ մը ըլլար այդ ամսականով գոնէ կրնայինք ապրուիլ։

— Հոս գործ չի կայ, տակէ յոյդ կարէ՛, պատասխանեց Ղուկաս էֆէնտի վճռաբար, առ գործն ալ արդէն չատ դժուարաւ գտայ և զրկողը միտիայն իմ խատիրս համար այդքան ամսական կը վճարէ կոր. եթէ ոչ ընելիք գործը 4-5 ոսկի ամսականով բան մըն է...։

Քէնին չպատասխանեց այս խօսքերուն, տխուր երեւոյթ մը առաւ, «օ՞ֆ» մը արձակեց սրտին խորէն և թաշկինակով աչքերը սրբեց, որոնք ոսկայն թրջուած չէին։

Վաճառականը տաքի ելաւ։ Մօտեցաւ այն տեղ կաչիէ բազմոցին որուն վրայ նստած էր կինը, ինքն ալ անոր քովը նստաւ և ձեռքերը իր ձեռքերով մէջ առնելով, ըսաւ.

— Անուշիկս, ինչու պարապ տեղը կը տխրիս ու երեսդ կը կախես... դուն նիւթականին մասին բնաւ հոգ ընելու պէտք չունիս, թո՛ղ երիկդ մէյ մը ելլէ գործին երթայ, անկէ ետքը եթէ այդ ամսականը չբաւէ, ես քեզի պէտք եղածը կուտամ, այդ մասին ես ամէն բան կարգադրած եմ...

— Ինչ գործ է, հարցուց կինը։

— Ամբոխավարութիւնը իր ամէնէն անարդ ձեւին տակ իրենց արհեստ ընողներ ճանչցած էք հարկաւ։ Ժողովրդային անկեղծ, որտաբուխ ցոյց մը՝ որ իրենց քմահաճքը, իրենց բռնաբարութիւնը կուգայ ջախջախել՝ վարձուածներու, կաշառակերներու ըմբոստութիւն մը կը հաչկեն։ Իսկ ինչ որ իրենք սարքած, կազմակերպած են՝... գիտակից շարժում մը կ'ուզեն հաւատացնել։ Թարմ և փառաւոր օրինակ մը ձեզի։ Ամիսներ առաջ, Բերայի էնտէնտա դասակարգը մէկ սիրտ, մէկ մարմին միացաւ և եկաւ պատնէշի պէս անկուիլ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին դրան առջեւ։ Ժողովուրդն այս հարազատ զաւակները իմացեր էին որ «ամէն գինով» միթինկ ընելու յամառող պարոններ պիտի մտնան եկեղեցի, արհամարելով. բանի տեղ չդնելով Ազգային իշխանութեան որոշումը։ Ազգային Ժողովին պատիւը՝ պատիւն է նաեւ Ազգին, քանի որ անոր քուէովս, վարձուհութիւնը ընտրուած են, և իրը իր փոխանորդը կուգան այնտեղ։ Այս էնտէնտ դասակարգի կարմիրները նոյն օրը եկան Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին բակը. որովհետեւ կը տեսնային կոր որ Ազգային Ժողովին կամքը ոտքի տակ պիտի առնուի պատիւը իւղալիք պիտի ըլլայ. և այս նուաստութեան ամէն նկարագիր չկրնար հանդուրժել։ Կը յիշէք հարկաւ որ այս Ժողովուրդի զաւակներուն նոյն օրուան հոգատարմամբ ընթացքը խափանեց Ազգ. Ժողովին որոշումին դէմ ըլլալիք անարգանքը։ Բայց Ազատամարս ինչ

Եւ ասոնք «ազգաբէր» են, Ազգին անունով կը գործեն ամէն տեղ. ազգասիրութեան չրջանի փերիզակներ։ Ազգը այսչափ դժբախտ, այսչափ քաջալերանք չրլան մը չէ ունեցած իր նախասակութեան, կրօնասի, թալանի օրերուն իսկ։ Անոնք որ այս քաջալերմը կ'ուզեն յաւերժացնել՝ դեռ պիտի հայոյին Ազգին չանարուն անունով։ Դուրեան անունին չարչ նախապայարում մը կայ, անուն հմայք մը կայ, որովհետեւ Դուրեանը բանասեղծ է, գրագէտ է և ասով ամէնուս սիրտը գրեթած է։ Բայց գրականութիւնը տարբեր է, վարչագիտութիւնը տարբեր։ և Դուրեանի պատրիարքական գործունէութիւնը այսօր պէտք է դասուի իմացական ոճ և արժանիք զուրկ կերկոտ, Մարկոս Պատրիարքի մը պատասխանատուութիւնը։ Որովհետեւ Դուրեան Պատրիարքը չարդարացուց բնաւ գրագէտի և բանասեղծի յատկութիւններով օժտուած Դուրեանին ստացած արդիւնքը։ Դուրեանին պաշտօնավարութեան մէջ եթէ մէկ պատասուարը դրուագ մը կայ՝ ան ալ Առանայի ազգէին տարին իր հրաժարականն է։ Բայց Դուրեան իքնաթբրաբար չհրաժարեցաւ, այլ գրեթէ բանի՛ հրաժարեցուց զինք Դարտեան Վարչութիւնը, և հակառակ անոր որ Հայոց կրնային պիտի ելլային և Վարչութեան կը մնար իր յուսահատական յեռին միջոցին դէմ՝՝ այն է հրաժարականին, Դուրեան ընդդիմացաւ հրաժարելու, «փորձեցէ՛ք» բաւ. բարեբախտաբար Վարչութիւնը չփորձուեցաւ խորհելու, ապա թէ ոչ գուցէ իր օրօրումը եւս առնէր, և այսպէս կարելի չըլլար փրկել կախաղանի սիւնին տակ օրօրուած անմեղները։

ՅԱԹԵՒ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Սահմանադրական օրէնքի մը պատասուութեանը հետեւանքով կատարուելիք աշխատութիւնները Չինաստանի կայսրուրիին հաղորդուեցան խնամակալ իշխանին միջոցաւ։ Կայսրուրին օրդունները ընդունեց։ 1911 օգոստոսին Սահմանադրութեան օրէնքին ընդարձակը հրատարակուելով՝ երկու ամսուան մէջ ամբողջ կայսրութեան մէջ պիտի ցրուուի։ Ասիկա կատարուելէն առաջ՝ անմիջապէս ընտրական գործունէութեանց պիտի ձեռնարկուի, օրէնքի վեց ամիս պիտի տեւեն։ Իսկ ընտրութիւնները 1912 յունիսին պիտի կատարուին ու վերջնական երկու ամիսէն։ Նոյն տարուայ հոկտեմբերին առաջին երեսփոխանները ու Մերկայտի անդամները Բէքին պիտի հանեն։ իսկ 1913ի գարնան մասնաւոր պաշտօնի մը մէջ երկու ժողովներուն բացումը պիտի կատարուի։ Առայժմ, Չինաստանի մէջ յուզումը անպակաս է, որովհետեւ չատեր կ'ուզեն որ Սահմանադրութիւնը չատ տեւի առաջ գործադրութեան դրուի։ Չինաստանի կառավարութիւնը տիրող այդ յուզումին պատճառաւ, տեսակ մը մտահոգութեան մէջ է։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ 101 ՄԻԼԻՈՆ ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԻՆ

Միացեալ Նահանգներու մէջ կատարուած վերջին մարդահամարին համաձայն, բնակիչներուն թիւը 91 միլիոն 973 226 է։ 1900ին կատարուած մարդահամարը 75 միլիոն 500000 ցոյց կուտար։ Միացեալ Նահանգներու դրօշին տակ գտնուած բոլոր երկիրները 101 միլիոն բնակիչ ունին։ Բնակիչները ամէնէն աւելի կը բազմանան Նիւ-Յորքի և Խաղաղական օվկէանոսի եզերքներուն վրայ գտնուած քաղաքներուն մէջ։

ՓՈԹՈՐԻԿ ԵՒ ՈՂՈՂՈՒՄ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Սպանիոյ մէջ նոր փոթորիկ մը ծագեցաւ որ չատ մը վնասներ պատճառեց և քաղաքին գոներու պատճառ եղաւ։ Երկաթուղիի գիծերը ողողուած ըլլալով՝ չգեկտաքերը յանկարծ դաշտերուն ու ամայի վայրերուն մէջ կեցան։ Բայլէարի մէջ երկու չոգեկառքեր համբոյր դուրս եկան։ Լէոնի մէջ, Պլանէտ գետը յորդեցաւ և երիտասարդ մը գետին մէջ խրդեցաւ։ Քօրտովայի մօտ տեղ մը ալ երեք հովիներ ջուրերէն քաշուելով ազատեցան։ Վալատոլիտի մէջ, գետը գիմեներ քշելով կը տանի։

ԿԻՆԸ ԾԵՏՈՂ ԱՄՈՒՄՆԻՆ ՊԱՏԻԺԸ

Մրաքեալ Նահանգներու մէջ օրէնքը կ'արգիլէ մարակել ծերապարտները։ Բայց պարագաներ կան որոնց մէջ հանրային դպրոցումը բանեն ուելի խիստ պատիժ մը կը պահանջէ և օրով ծանրութիւնով ու գոնունակութիւնով կ'ընդունուին մարմնական պատիժներ։ Այս պէս՝ Սոլէրվիլ անուն պզտիկ քաղաքին մէջ դատաւորը նոյեմբեր 15ին մարակեցուցաւ մարդ մը որ իր կինը ծեծած էր։ Այս մարդը չարաբնակ մարակուեցաւ մինչև որ «մեղա՛» պոռաց և երդում ըրաւ անդամ մը ալ կինը չծեծել։ Դատաւորը Ճէրը ձերբակալելէն անմիջապէս եկաւ։ «Զաքէթի հանէ՛», ըսաւ, և ծունգի եկաւ. քիչի պէս անձանոներուն մէկ պատիժ միայն կայ. հիմա պիտի կրես այդ պատիժը։» Ու մարակումը տեւեց մինչև որ «մեղա»ի եկաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոնէն 2 դեկտ. Թուականով կը հեռագրեն. «Ընտրուեցան 223 ազատականներ, 251 միութենականներ, 38 աշխատաւորական, 62 Ռէմանիտ և 8 Ի՝Գրիէնի կուսակից։ Երկու կուսակցութեանց իրարու վրայ ունեցած առաւելութիւնը ոչ կ'աւելնայ, ոչ կը պակսի։ Ազատականները չահեցան 19 աթոռ, միութենականները՝ 23, իսկ աշխատաւորականները չորս։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԷԷՐԷՔԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Երէկ «Վերջին ժամ»ուն մէջ ծանուցած էինք թէ Բէրէք եռ առնուած է օսմ. զինուորներուն կողմէ Թանիեի ուղղուած հեռագիր մը, առջի օրուան թիւով, որ մարմանուութիւնները կը հաղորդէ Բէրէքի գրաւման վրայ. «Բէրէքի վրայ դրկուած զինուորները առանց ընդդիմութեան քաղաք մտան։ Բերդին մէջ կը գտնուէին հրամանատար, միութեասրրդը, պաշտօնեաներ, սպաներ և անոնց ընտանիքները. ընդամէնը 370 հոգի, որոնք հոն ապատատուած էին։ Ամէնքը ողջ առողջ ազատած են։ Խորութեանց մի ջոցին կառավարական պաշտօնատունը ամբողջովին և դպրոցը մասամբ այրուած են։ Գաւառական տնտուկը և Ռէմիի դրամարկղը թալանուած են։ Մինչև օգնական զորքերու ժամանումը Բէրէքի բերդին արձակուած թնդանօթները և երկաթգծի գործուած յարձակումները բաւական վնաս պատճառած են բերդաներուն։ Այսօր Թաֆիլէ գացող զինուորական ոստիներ մեղեկութիւն չկայ։ Գիւղերու մէջ պաշտօնեաները ազատելու համար, զինուորական ուժ դրկուած է։ Երկաթուղին մինչև Էյնաք կ'երթեւեկէ։ Նորութիւններ կը չարունակուին։ Ապատամբները փախչելու վրայ են»։

*** Բէրէքէն հասած պաշտօնական տեղեկութեանց նայելով, Բէրէքի դէպքը չափազանցուած է։ Ապատամբական չարժումը սկսած է նոյեմբեր 24ին։ Ըմբոստները կառավարական պաշտօնատան վրայ յարձակած և քանի մը խանութ թալանած են։ Նոյնպէս Ճէմալ պէյ անուն ոստիկան մը ընակարանին վրայ յարձակում գործած է։ Դուրսը անդէն մեռցած քանի մը զինուորներ ալ ասանուած են։ Գիւղացիներ ալ ապանուած են։ Հանգուցեալը 45 տարեկան էր։ Երկու ամուսնացած աղջիկ ունէր։ Պարիայի խիստ հարուստ ընտանիքներէն մեկն կը պատկանէր, որ նախնական ուսումը առած էր։ Շատ լաւ գիտէր անգլերէն և ֆրանսերէն լեզուները։ Իր ուսուցիչը եղած էր Պէրութի երեսփոխան Սիւլէյմանէ-Պաշան։ Իր հօրը հետ Պոլիս գալով՝ Բարքերէն կը տարվի և Բաղաքապետական ծառայութիւնը կը խանգարեցնուի։ Բեռոյ Պեռնանին Ի՝ստրրդի անդամ կ'ըլլայ։ Հասարակաց արձակուրդ կ'ուզէ, իր ծնողաց վայրը երթալու համար, ուր անձնական գործերը պիտի կարգադրէր։ Սակայն արտօնութիւն չի տրուիր Ու Անմէտ փաշա կը սիրուի Սերասպ խոյս տալու։ Այն ատեն կ'արտօնուի Գասրա երթալու, պայմանաւ որ Պոլիս վերադառնայ։ Մարդասիրաբար դարձեր իր պաշտօնին մէջ կը վերատեսնուի։ Սահմանադրութեան հրաչակումէն յետոյ Գասրա կ'երթայ և հոնկէ երեսփոխան կ'ընտրուի։ Խորհրդարանին մէջ արագ երեսփոխաններու խմբակցութեան հետ կը դասէր։ Մերթուսական Սորկիսեան էֆ.ի հետ խորհրդարանական վէճի բռնուելով՝ քիչ մնաց պիտի մենամարտէր։ Հինգ հարիւր ոսկի գումար մը տարեկան ստացած է Զրաղանի պաշտօնի վերաբերութեան համար։

ՄԱՄՄՈՒԼԻ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Տրապիզոնի Թարիգ թերթը յօդուածի մը մէջ սա տողերը կը գրէ. «Սահմանադրութիւն կամ բռնապետութիւն, ի՞նչ էր նշանակէ։ Այսօր իրաւունքը ուր է։ Սաններ կը գրուին կարծիքներու առնչեւ, գաղտնիքը և արդարութիւնը կը բնաբարուին ու գրողներ կը բանտարկուին։ Ազգը զոհ պիտի երթայ իր քէֆին։ Տէրպարական օրէնքը պէտք է գործադրել այն յօդուածներուն համար, որոնք աղաւաղութիւնը կը պատնեն։» Թանիեն երկար խմբագրականով մը կը պատասխանէ լիւեալ գրուածին և կ'ըսէ թէ անհնարաբարկիրա ուզեցի մը արագրութիւնն է։ Թանիեն դիտել կուտայ որ քաղաքական մեծ լեղաշրջութիւններ կը խանգարեն ուղեցները։ Ցեռոյ կ'ըսէ թէ ընդդիմադիրները ամէն բան կը գրեն, նախարարներու վրայ կը յարձակին, անոնց անձնական կեանքեն կը գաչեն, ու ռաչուին գոհ չեն ըլլար։ Թարք թերթը կը յիշեցնէ թէ պաշարման վիճակ տիրելուն համար՝ մամուլը չի կրնար բոլորովին ազատ ըլլալ, թէեւ Համիտի օրերուն այդ պաշտօնութեան մէկ հազարերորդն ալ գործուած չեր։

Ա.ՀՄԷՏ ՐԻԶԱ ՊԷՅ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ, հաւատարի աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Օսմ. Երեսփ. Ժողովի նախագահ Ահմէտ Բրիզա պէյ, որ ջերմ կուսակից մը է Թուրքասէրներուն հանձնարարեցին Սամսունի Գասրա երթալու, պայմանաւ որ Պոլիս վերադառնայ։ Մարդասիրաբար դարձեր իր պաշտօնին մէջ կը վերատեսնուի։ Սահմանադրութեան հրաչակումէն յետոյ Գասրա կ'երթայ և հոնկէ երեսփոխան կ'ընտրուի։ Խորհրդարանին մէջ արագ երեսփոխաններու խմբակցութեան հետ կը դասէր։ Մերթուսական Սորկիսեան էֆ.ի հետ խորհրդարանական վէճի բռնուելով՝ քիչ մնաց պիտի մենամարտէր։ Հինգ հարիւր ոսկի գումար մը տարեկան ստացած է Զրաղանի պաշտօնի վերաբերութեան համար։

ՄԱՄՄՈՒԼԻ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Տրապիզոնի Թարիգ թերթը յօդուածի մը մէջ սա տողերը կը գրէ. «Սահմանադրութիւն կամ բռնապետութիւն, ի՞նչ էր նշանակէ։ Այսօր իրաւունքը ուր է։ Սաններ կը գրուին կարծիքներու առնչեւ, գաղտնիքը և արդարութիւնը կը բնաբարուին ու գրողներ կը բանտարկուին։ Ազգը զոհ պիտի երթայ իր քէֆին։ Տէրպարական օրէնքը պէտք է գործադրել այն յօդուածներուն համար, որոնք աղաւաղութիւնը կը պատնեն։» Թանիեն երկար խմբագրականով մը կը պատասխանէ լիւեալ գրուածին և կ'ըսէ թէ անհնարաբարկիրա ուզեցի մը արագրութիւնն է։ Թանիեն դիտել կուտայ որ քաղաքական մեծ լեղաշրջութիւններ կը խանգարեն ուղեցները։ Ցեռոյ կ'ըսէ թէ ընդդիմադիրները ամէն բան կը գրեն, նախարարներու վրայ կը յարձակին, անոնց անձնական կեանքեն կը գաչեն, ու ռաչուին գոհ չեն ըլլար։ Թարք թերթը կը յիշեցնէ թէ պաշարման վիճակ տիրելուն համար՝ մամուլը չի կրնար բոլորովին ազատ ըլլալ, թէեւ Համիտի օրերուն այդ պաշտօնութեան մէկ հազարերորդն ալ գործուած չեր։

Ա.ՀՄԷՏ ՐԻԶԱ ՊԷՅ

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ, հաւատարի աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Օսմ. Երեսփ. Ժողովի նախագահ Ահմէտ Բրիզա պէյ, որ ջերմ կուսակից մը է Թուրքասէրներուն հանձնարարեցին Սամսունի Գասրա երթալու, պայմանաւ որ Պոլիս վերադառնայ։ Մարդասիրաբար դարձեր իր պաշտօնին մէջ կը վերատեսնուի։ Սահմանադրութեան հրաչակումէն յետոյ Գասրա կ'երթայ և հոնկէ երեսփոխան կ'ընտրուի։ Խորհրդարանին մէջ արագ երեսփոխաններու խմբակցութեան հետ կը դասէր։ Մերթուսական Սորկիսեան էֆ.ի հետ խորհրդարանական վէճի բռնուելով՝ քիչ մնաց պիտի մենամարտէր։ Հինգ հարիւր ոսկի գումար մը տարեկան ստացած է Զրաղանի պաշտօնի վերաբերութեան համար։

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԵՒ ԻԹԱԼԻԱՅԻ

Բորրիքրա Տիլա Սկրայի յարձակումներ յօդուածին սապէս կը պատասխանէ Թանիեն. «Ափրիկեան Տրիպոլիս օսմ. հաւատք մը է։ Օսմ. Սուլթանին և ազգին վենտանական թնդանօթներ միայն կան հոն։ Օսմանցիները չեն կրնար հանդուրժել որ օտարականները Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ իրաւունքներ ձեռք բերելու յաւակնին։ Հարկ կը զգանք Բորրիքրա Տիլա Սկրայի դիտել տալու թէ այդ փոքր հրատարակութիւններ Իտալիոյ չահերուն ծառայելէ աւելի կը վնասեն ազնիւ։

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Նիւ-Յորքէն կը գրեն թէ Կ. Գալսոյ ամերիկեան դեսպան Գ. Շերրաուս, որ ատենէ մը ի վեր Նիւ-Յորք կը գտնուի իր անձնական գործերուն կարգադրութեան համար, ի՝նչուայ որ փափաքող չէ Թուրքիա վերադառնալու։ Լրագիրները կը վերագրեն այս որոշումը, որ հաստատուած չէ, Զէյթերի ծրագրին ձախողելուն Սեբաստիա-Կարնի երկաթուղիին համար։ Բայց իրաւ է որ Գ. Թաֆթ կը բաղձայ Գ. Շերրաուսի Կ.Գալսի վերադառնալուն, որովհետեւ տեղեակ է Թուրքիոյ մէջ ամերիկեան ձեռնարկներուն։ Կ'երեւայ թէ առնէն մը ի վեր, ամերիկեան քաղաքական չրջանակներուն մէջ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի Թուրքիոյ մէջ ամերիկեան ծրագիրներու յաջողութեանը։

*** Վերջերս Գոսթրնի չրջակաները խումբ մը Ալպանիացիներ մեռնիկ տարված են, բողոքելու օսմ. կառավարութեան տարբերներուն համար իրենց երկրին մէջ, կաթոլիկ և օրթոտոքս Ալպանիացիներուն դէմ։ Որոշումներ քննարկուած են եւ արդիւնքը զրկուած է նախագահին և զանազան գիւղապետներու։

ԿՐԵՏԷ ԱԼԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Մէքտերիկ Ֆիր ոմադիք թերթին բանին նայելով, Թրէնտակի մէջ հաստատուած զրոյց մը կը չրլի թէ Տանիմարքայի թագաւորին երկրորդ որդին Հարալտ իշխանը մօտերս Կրեթէի կուսակալ պիտի անուանուի։ Տանիմարքայի մէջ կը յուսացուի որ պաշտպան տերութիւնները պիտի երաշխաւորեն։ Մեկ կողմէ կղզին Յունաստանի կցել չալով՝ Թուրքիոյ գանգատում ուսած պիտի ըլլան և միւս կողմէ, Յունաստանը գոհացուցած պիտի ըլլան արքայական ընտանիքի ազգական իշխան մը Կրեթէի կուսակալ կարգելով։

ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՆԿԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Սքիպէն դեկտ. 1 թուով կը հեռագրեն թէ ընդհանուր կացութիւնը լաւ է։ Այդ բանը կը վերագրուի Սալանիկի օսմ. քաղաքին կողմէ դրկուած հրամաններուն, որով ժէօնթիւրք ենթակամիաէներուն յանձնարարուած է ալեւոր բիրտ միջոցներու չդիմել։ Սալանիկի կուսակալութիւնն ալ ներքին գործոց նախարարութենէն հրաման ստացած է անաչառութեամբ վարուելու քրիստոնեաներուն հետ, Սահմանադրութեան օգին համաձայն։

ՀԲՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐԸ

Սօֆիայէն խմբագիտ Սիմօնը դրկուած էր Բէրէքա պատը, 40 մարդոց հետ։ Այդ հրոսախումբը յիշեալ գիւղին մէջ 3 երիկ մարդ և 3 կին սպանած է, երկու տուն այրած է և բոցերուն մէջ մնացած են 2 հոգի։ Գալիկար յեղափոխականները լուր կը տարածեն թէ կուսակալ Մաշար պէյի տեղափոխութիւնը իրենց կողմէ ձեռք բերուած յաջողութիւն մըն է։

*** Հայկական հրատարակ Լեռնթոլ և իր արքանեակը, որոնք Գարաթաղայի իսլամ տարօրեաններուն սպանած էին, ջոկամի մը կողմէ սպանուած են։

ՊԱԳՂԵՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ֆոն Թուրքֆ-Վէրիքի անգլերէն թերթերուն ազդեցութեանը ու ժողովրդականութիւնը դէմ պայքարելու համար, Գերմանները որոշեցին Նրատա դեմի մէջ գերմաներէն և անգլիերէն լեզուներով թերթ մը հրատարակել, որ գերմանական չահերը պիտի պաշտպանէ։ Տայչէ Գանդը և Տայչէ Բայէ՝Թիէ Գանդը գրամագլուխ պիտի օգնեն այդ թերթին։

ՆՇՈՒՄ

Գայրամի առթիւ ներքոյն արժանացած բանաստեղծներուն մէջ կան 30 Ցոյներ, որոնք Կ. Գալսոյ, Իզմիրի և Մակեդոնիոյ բանաստեղծները կը գտնուէին։ Առանց հիդրուսուցիչ են և Մակեդոնիոյ մէջ հելլէն հրատարակութիւններու արարքներուն համար դատապարտուած, մէկ քանի մը թերթներ ու երեւելիներ. Գաներարդական Առեան երբեն կողմէ դատապարտուած 42 Այպանացիներ. Խորինի բանաստեղծուած 37 թուրք և հայ բանաստեղծներ, թեթեւ յանցանքներու և պարտքի համար դատապարտուած. Բ. զօրամասէն 24 են թապպայ ու զինուոր՝ թեթեւ յանցանքներու համար դատապարտուած, նոյնպէս 12 Գալլիպոլ և Առանայի Գաներարդական Առեանին վճռով դատապարտուած 30 Հայ։

ՄԵԾԱՆ ՆԱԲՈՒԼԷՈՆԻ ՅԻՇԵՑԱՆԷՆ

Նաբուլէոնեան չրջանի հարիւրամեակին առթիւ բոլոնիացի ծանօթ գրագէտ բրոֆէսոր մը, որ միանգամայն հայասէր անձ մըն է և ժամանակին ալխասակցած է Բրօ Արմենիայի, Գ. Լանէնթ Լէսնէոնի, ձեռնարկած է գեղարուեստական պատկերազարդ չքեղ հրատարակութեան մը որ պրակ առ պրակ լոյս կը տեսնէ և որուն առաջին երկու պրակները հրապարակ ելած են։ Այս հրատարակութիւնը պիտի կազմէ հոյակապ հատոր մը, որ կրնայ գեղեցկագոյն զարդը ըլլալ օ և գրադարանի մը։ Ամբողջ գործը հազարէ աւելի պատկերներ պիտի պարունակէ՝ Նարոլէոնի կեանքէն քաղուած։ Գրակին գինն է 2 ֆրանք և կը գտնուի բոլոր ծանօթ գրավաճառներու քով։

ՕՐՈՒՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԴՈՂ. ԾԱՌԱՆ.— Ծաթին բնակող դերհազարապետ մը ծառան իր տիրոջ 140 ոսկի արժէքով գոհարէղէնները գողցուլով խոյս տուած է, ոսկերչի մը ծախելէ յետոյ զանոնք։

ՆԻԿԱՐԱԳՈՒՅՑ.— Երեքշաբթի օր, Կարնոյ կառավարչան պաշտօնատան մէջ Գայրամի շնորհաւորութիւն կատարուած ատեն երկրաշարժի բուռն ցնցում մը ըլլալով՝ դադարուած է։ Գաներ ճեղքուած են։ Անձի կորուստ չկայ։

ՈՃԻՐ.— Աղջի գիւղը, Զալթիոյ Ցերսէնթիլէր փոքրիկ մէջ երրորդարդի մը արիւնաթափաւ գիտիր գտանեցաւ։ Ինքնութիւնը չէ յայտնուած դեռ։

ԲԱՐԻՔԱՆԱՆ

ՅՆՈՐԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. ՎԻՇԻՆԻ ԸՆԿ.

Բարիքանանի տնօրէնութիւնը նոր արուեստագէտներ վարձած է, որոնց մեծ ընդունելութիւն կը գտնեն։ Այդ արուեստագէտներն են Գէլլա Ելսա՝ միջազգային սիրերգու, Սիլվիա Լէսնէ՝ ֆրանսական սիրերգու, Շարրէլ Ֆրանսացի երգիչը, Մօնթիրաները իտալական սուլիթներով, Բարմէնանեան երգչուհին, Հարաւային Ամերիկայէն, սպանիական երգեր կ'երգէ։ Ամէն գիշեր նուագուելուքի ձիկաններու նուագախումբը ուներ կորներ պիտի եւնագէ։ Ֆրանսի ճաշարանը կարելի է ճաշել 12 դրուշով։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅՈՑ ԱԿԼԻՍԱՆԱՄԻՆ

(64դ թիրաժ, 4 Դեկտ. 1910)

Շահած թիւերը

Թիւ	29845	ֆրանս.	ոսկի	100
»	5681	»	»	10
»	7136	»	»	8
»	996	»	»	6
»	16845	»	»	4
»	28727	»	»	2

1 ֆրանս ոսկի չահող թիւեր

558	4594	15171	22423	24816
650	9314	18635	22532	25530
1786	10852	9565	22549	28144
2790	13240	19767	23269	28886
2957	13665	20048	23176	——

1/2 ֆրանս. ոսկի չահող թիւեր

518	3676	13311	16645	25190
1368	5229	13706	18789	25482
1416	6236	13819	19121	25607
1590	6325	13858	19597	27124
1904	9614	14309	20473	27199
1908	11101	14682	20753	28958
2515	11884	16363	22759	28418
2997	13087	16615	24484	29682

Սոյն 1/2 ֆրանս. ոսկի չահող թիւերը մէկ վեր և վար եղող թիւերը 25-ական ամսակ կը վճարեն։

Գաւառներու համար գործակիցներ, իսկ Գալսոյ համար թէ՛ դեր-գործակիցներ և թէ վաճառորդներ կը փնտռուին դիմել Թուրքիոյ ընդհ. գործակալ Յարէֆ. Քաթիէանի, Կ. Գալիս, օսմ. նոր նամակատան դէմ Գոճամաղլու խան։

63դ Թիրաժին Ա. պրակը չահած է Գ. Յարութիւն Նահապետեան, Կիւն, Սամ փողոցէն։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՅՈՒԼԻՍԻ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ԿՐԻՍՏՈ

ԺԶ.

ՍԷՆ-ՍԷՊԱՍՏԻԷՆԻ ԴԵՏՆԱԴԱՄՐԱՆՆԵՐԸ

Թերեւս Ֆրանց իր կեանքին մէջ այդքան ազդու ապաւորութիւն մը չէր կրած և ոչ ալ ուրախութենէ յանկարծ տիրուած մասնուած չէր որքան այդ պահուն, կարծես թէ հոգի ընդարձակ գերեզմանի մը փոխուած էր գիշերային քանի մը դէմքերու մոգական ազդեցութեամբ։ Դիպուածով մը, որ աւելի կը թանձրացնէր խաւարը, իր նուազման չրջանին մէջ գտնուող լուսինը իրիկուան ժամը տասնուկէսին պիտի ելլէր, հեռուներեր Ֆրանցի անցած փողոցները կատարեալ խաւարի մէջ թաղուած էին։ Մենց որ, ճամբանկարծ էր, սաստ վայրկեանէն՝ իր կառքը, հիմա աւելի հիշդ՝ ելլայ ըսել, կոմսին կառքը, օթեկ մը Լօնտրի առջեւ կանգ առաւ։

Ճաշը պատրաստ էր, և որովհետեւ Ալպէր կանխաւ իմաց տուած էր որ կանուխ չպիտի դառնար, Ֆրանց մինակ սեղան նստաւ։

Պանդոկապետ Բասթրինի, որ վար ժուռած էր անոնց միասին ճաշելը տեսնելու, Ալպէրի բացակայութեան պատճառը հարցուց. Ֆրանց բանակնացաւ սա պատասխանը տալով թէ Ալպէր առջի օր ստացած մէկ հրաւէրին պատասխանած էր։ Մոմերուն յանկարծական շիլումը, լոյսին տեղ բռնող խաւարը, ժիորին լսելիորդող լռութիւնը Ֆրանցի միտքը տիրութեամբ պատած էին, որ անձկութենէ ալ զուրկ չէր։ Ուստի լուկ կերպով ճաշեց, հակառակ պանդոկապետին արարողաբանութեան, որ երկու անդամ ներս մտաւ, հարցնելու համար թէ բան մը պէտք ունէր Ֆրանց։

Ֆրանց միտքը դրած էր Ալպէրի սպասելու, որքան ալ ուշանար ան։ Ուստի յանձնարարեց որ ժամը տասնմէկին պատրաստեն կառքը, պանդոկապետէն խնդրելով որ իսկոյն իմաց տայ Ալպէրի վերադարձը, ի՝նչ նպատակաւ ալ ըլլայ։ Ժամը տասը մէկին, Ալպէր չէր վերադարձած տակաւին։ Ֆրանց հագուեցաւ և դուրս ելաւ, պանդոկապետին իմաց տալով որ դիշերը Գրաֆինօ դուքսին բնակարանը պիտի անցնէր։

Գրաֆինօ դուքսին բնակարանը Հռոմի ամէնէն սիրուն տուներէն մէկն է։ դուքսին կինը, Գոլանեներու վերջին չառաւիղներէն մէկը, սքանչելագէս կը պատուասիրէ հիւրերը. այդ պատճառաւ է որ իր տարեցած հանդէսները եւրոպայեան հռչակ ունին։ Ֆրանց և Ալպէր Հռոմ հասած էին՝ դուքսին ուղղուած յանձնարարական նամակներով, ուստի դուքսին առաջին հարցումը եղաւ Ֆրանցի հարցնել թէ ի՞նչ եղած էր ուղեկիցը։ Ֆրանց պատասխանեց թէ ընկերոջմէն բաժնուած էր այն ատեն երբ մոմերը մարելու վրայ էին։ Մուչէլլօ փողոցին մէջ աչքէ կորսնցուցած էր զայն։

(Շարունակ. լի)

ԱՉԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Աւուր Պատշաճ

Մեր ազգային օրուան խնդիրներուն անծանօթ հայ մը եթէ սրճարանը՝ շոգենաւին մէջ կամ ճամբան մտիկ ընէ փոխանակուած խօսքերը, պիտի կարծէ թէ բոլոր պոլսեցի հայերը թուաբաններ են, որոնք յաւելումէ, բաւնումէ, բաժանումէ և բազմապատկութիւնէ ուրիշ բանի մը վրայ չեն խօսակցիր։

Իրաւ ալ շաբաթէ մը ի վեր սա տեսակ խօսակցութիւններ միայն կը լսուին։

— Աղբար ինչո՞ւ չես հասկնար կոր, 85ին կէսը ի՞նչ կ'ընէ։

— Քառասուն երկուքու կէս։

— Լաւ, գուք ի՞նչ ունիք, 38 միայն, ուրեմն ապօրէն է։

— կը օխալիս կոր, բարեկամ, դուն 71ը առ։

— Առ։

— Երկուքով բաժնէ։

— Բաժնեցի։

— Ի՞նչ մնաց։

— 35 ու կէս։

— Ցեսա՞ր հիմա որ 38 չատ օրինաւոր թիւ մըն է։

— Երկուքդ ալ իրողութիւնը կը խեղաթիւրէք. բուն իրական թիւին վրայ հաշուեցէք, ասինքն 45ին վրայ 71ի երթալու քանի կ'ուզէ։

— Քանը վեց։

— կա՞ր այդ քանը վեցը ո՞չ, հետեւաբար 45ը առանձին չէր կրնար օրինական համարուիր։

— Ծ՝, ապուշ 45ին կրկինը 90 չընե՞ր, մեղի ինչ պէտք է, միայն 36 և մենք 36ի տեղ 45 ունինք։

— Նոյնիսկ այդ հաշիւով չեք կրնար արդարանալ։

— Ինչո՞ւ համար։

— Որովհետեւ 46էն 6ը հանելու էք, իբրեւ հակառակորդ։

— Ինչ կ'ըլլայ, նորէն 39 կը մընայ։

— Երկու սպիտակներն ալ հանէ։

— Լա՛ւ 37 մնայ։

— Բոլորովին սխալ հիմի վրայ կը դնէք կոր խնդիրը, մէջ կը մնայ չորրորդ մը։ Ընարուած երեսփոխաններուն թիւը ի՞նչ է, 110, անպէս չէ՞, կէսը ի՞նչ կ'ընէ 55, բո՛ւն սկզբունքային հարցը ասոր վրայ է

— Մանաւանդ որ 110ին մէկ հինգերորդը ինչ է՞։

— 110էն 22 հանենք կը մնայ 88։

— Շատ աղուոր հաշուեցիր, հիմա կիսէ՝ այդ 88ը։

Ա՛լ եթէ կրնաք մէջէն ելնիք այդ անվերջանալի հաշիւներուն։

Ազատամարտի Ա. Վ.ը ելէկ կ'ըսէր թէ այս խնդիրը միմիայն փաստաբանները կրնան լուծել, ըստ իս, կարծեմ մեղի պէտք եղածը քաղթուաբաններ են միայն և ո՛չ թէ փաստաբաններ։

Հարցը լոկ հաշուական է և եթէ կ'ուզէք փորձենք լուծել.

— 71ին կէսը ի՞նչ կ'ընէ... չարուներակութիւնը կրնաք կարդալ վերը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՆՈՐ ՀԱՄՄԵՌԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Դատարգիղ իր բնակարանը հրաւիրած էր Ազգ. Ժողովոյ մայր դիւանը խորհրդակցութեան համար։ Որոշուեցաւ որ Ս. Պատրիարքը վաղը կամ երկուշաբթի օր հրաւիրէ թէ՛ կեդրոնի խմբագրութենէն, թէ աղտաւան կուսակցութենէն երեսփոխաններ, ինչպէս նաև մայր դիւանը, ազգ. խնդիրներու չուրջ համերաշխութիւն մը գոյացնելու համար, որ կը յուսանք թէ առջինին պէս վիժելու չի դատապարտուիր։

ԿԵՌ. ԽՆԴԻՐԸ ՄՈՒՏԻ ՄԷՋ

Մուտի առաջն. փոխանորդ Եղիէ քհ. Պարսամեան կը գրէ Պատրիարքարան. «Ժամանակէ մը ի վեր տեղւոյս կառավարիչը ոտիկաններ զրկելով Հայոց դպրոցներ, դպրոցական վիճակագրութիւններ պատրաստել կ'ուզէ։ Նախորդ շաբաթն երկու ոտիկան Միացեալ Ընկերութեան դպրոցը կ'երթան տեղեկութիւններ առնելու համար, բայց դպրոցի տեսուչը առանց տեղեկութիւն տալու ճամբու կը դնէ։ Չեր Բ. Սրբազնութեան անցեալ տարուայ չլքարեկանին վրայ թագրրով մը յայտնեցի տեղւոյս կառավարութեան թէ՝ Հայոց դպրոցները մայրաքաղաքին մէջ Պատրիարքարանի և գաւառներու մէջ առաջնորդներու իրաւասութեան տակ կը գտնուին. հետեւաբար Հայոց դպրոցներու վիճակագրութիւնները պատրաստելու համար պէտք է առաջնորդարան դիմել. կառավարիչը մեր թագրերին կը պատասխանէ թէ՝ հաւատքական և մասնաւոր բոլոր դպրոցները որոնք կը գտնուին օսմ. հողի վրայ կառավարութեան անմիջական վերին հսկողութեան տակ պէտք է գտնուին. կառավարիչին դէմ բողոքեցինք կուսակալին. սակայն այս վերջինը դեռ ոպասողական դիրք մը բռնած է։» Առաջն. փոխանորդը կը խնդրէ Պատրիարքարանէն որ անմիջական միջոցներ ձեռք առնուին այս ոտնձգութիւնները արգիլելու համար։

ԻՍԼԱՄԱՑՈՒՆ ՀԱՑՈՒՀԱՆ

Սապանճայի 3։ տարեկան հայուհի մը Սանդալիա Զախարեան իսլամացած է 15 տարիէ ի վեր Ատաբազարի Արիֆիյէ գիւղացի Թուրքի մը՝ Եահեայի հետ կը կենդանի։ Այս անգամ յիշեալ դիմած է Պատրիարքարան և կը խնդրէ որ դարձեալ վերադառնայ մայրենի եկեղեցիին ծոցը։ Յիշեալ կինը իսլամացումէն առաջ ամուսնացած է որբանոցին մէջ ալ զաւակ մը ունի։

ՀԱՆՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պայազիտէն և շրջակայ գիւղերէն ոն գարձակ և բազմատարագիր հանրագրութիւն մը եկած է Պատրիարքարան ուղղուած առաջն. փոխանորդ Ներսէս քհ. Քալֆերեանի դէմ։ Պայազիտցիք կը բողոքեն յիշեալին ապօրէնութիւններուն դէմ և վերջնապէս Պայազիտէն հեռացուցիչը կը խնդրեն։

ՆՈՒՐԵՐԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆ

Գէորգ. Մարտիրոս. Ստեփան և Ա. Լեզմանարը Լիսաոզեան եղբայրները Բաղչի Հայոց Կուլտուրական Միութեան երեք հազար բանալի նուիրեր են։

*** Նոյն հաստատութիւնը ոսպեր է նաեւ Մօսկուայի վաճառական Մ. Մարբէլեանէն 600 բանալի գիւղական դպրոցական գործը յառաջ տանելու համար։

ՆՈՐ ՍԱՌԱԳԻՆ

Պատրիարքարանը կալուածական և դիւանական գործոցութեանց համար տրուած վկայագիրներէն գումարներ կը գանէ սակացոյցի մը համեմատ։ Նոյնպէս Թաղերը իրենց ստուած ծանուցագիրներու համար նուէր մը կառնեն. սակայն թէ՛ Պատրիարքարանի և թէ Թաղերու սակագիններու համար գործի տերերէ դիտողութիւններ կըլլան։ Մինչ կողմէ, Պատրիարքարանի և Թաղերու ժառանգաւորաց համար այդ ծանուցագիրներու տուրքը կարեւոր հասոյթ մը կազմէ։ Առջի օր Տնտես. Խորէնոյ անդամները Զալթիա հաւաքուեցան և կալուածական գիւանի տեսչին և Պատրիարքարանի հաշուակալին ու խորհրդոյ քարտուղարին տեղեկութիւններ առնելով այս սակագիններու մասին, հարկ դատեցին կարեւոր զեղջ մը ընել գանձուած գումարներն և ադ մասին պատրաստուած ծրագիրը մատուցանել Վարչութեան ի ներկայ Ազգ. Ժողովին ի հաստատութիւն։ Այս նոր սակագնին համեմատ, Ազգ. Պատրիարքարանը նիւթական կարեւոր կորուստ մը կ'ունենայ, սակայն կը յուսացուի որ ազգ. տուրքի գանձուած գումարը լեցնէ գոյանալիք պակասը։ Ամէն պարագայի մէջ այս զեղջը պիտի բլլայ որպէս զի գործի տերերու գանգատին տեղի չտրուի, օրվհետեւ Պատրիարքարանի գանձած այս գումարները պատուոյ բռնելով, կալուածի միջնորդներ Տէր Թէոհանէս դիմելով կ'առաջարկեն որ Պատրիարքարանի միջամտութիւնը արգիլուի, այսինքն իւրմուխապերը միջիթիէն առնուի, օրպէս զի իրենց քանի մը դրուշ ալելի մինչորդէլ առնեն։

ՅԱՌԱՆԼԻ ՄՈՒՏ ՄԸ

Ճշմարտապէս խորին և անկեղծ ցաւով կը ծանուցանենք մահ մեծանուն հայազգի ակնառոյժ Տքթ. Ն. Լիսմէ եան։ Ինչպէս կ'երեւի քիչ մը վարը հրատարակուած մահագրէն։ Հանգուցեալ բժիշկի մասին ներբողներ հիւսել ինքնին աւելորդ պիտի բլլար, քանի որ ամբողջ Պոլսոյ մէջ ու նոյնիսկ Թուրքիոյ չատ մը գաւառներուն մէջ ան ձգած է բարեսիրտ, աղքատասէր և միեւնոյն առեն ճարտար բժիշկի մը համբաւը։ Տքթ. Լիսմէրեան տեսակ մը պահապան հրեշտակն էր աղքատներուն, որոնք գունդագունդ կը դիմէին իր դարմանատունը և դուրս կ'ելլէին իրենց դարման մը գտած։ Իրմով օսմ. հայրենիքը ընդհանրապէս և հայ ազգը մասնաւորապէս կարող մասնագէտ մը կը կորսնցնէ։ Աւելէի անօրէնութիւնն ու խրագրութիւնը խորապէս զգածուած այս դառն մահուան առթիւ, իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալին ընտանիքին ու պարագաներուն։

«ՊՆԱՐ» ՍՐԱՀՇՏԵԱՆ ՀԱՆԴԻՍԸ

Վաղը Իւնիօ՝ Ֆանտէլի մէջ Բերայի երիտասարդաց Մրութեան «Պնար» երաժշտախումբը ցերեկոյթ մը պիտի տայ, ճոխ յայտագրով մը։ Թէեւ երաժշտանդէսը պիտի սկսէր ժամը 2ուկէսին (Ը. Ե.) սակայն վերջին պահուն որոշուեր է սկսիլ 5ուկէսին (Ը. Ե.)

ԼԻՍԻՑԵԱՆԻ Բ. ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Կիրակի 5 դեկտ. առաւօտեան ժամը 10½ին (Ը. Ե.) Բերայի Արեւելեան դպրանոցի դահլիճը մէջ Ներսէսեան դպրանոցի դասատու և դասախօս Կովկասագիտական բարձր դասընթացքներու ուսուցչապետ Սարգիս Լիսիցեան պիտի դասախօսէ, նիւթ ունենալով՝ «Դատակարգերի զարգացումը հին Հայաստանի մէջ»։ Մուտքը 2 ղ., ուսանողներու համար 1 ղրշ.։

ՅԻՆ. ԱՐՄԱՆ ՕՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այս գիշեր, Տէր. Արմէն Օհաննեան, յայտնի արեւելեան պարուհի Թիֆլիզի արքունարանին։ Միակ նուագահանդէս մը պիտի ապ, բարեհաճ մասնակցութեամբ Պ. Դ։ Դանիլեանի։ Պիտի մասնակցին Մ. Շերամուսի նուագախումբը և ինէ-սազի խումբ մը։ Տոմսակներուն գինն է օթեակ 1½ և 1 ոսկի. թիկնաթոռ 25, երկրորդ կարգ 15 և մուտք 5 ղրշ.։

ԴԱՍԱԽՕՍԱՒԹԻՒՆ

Գաւառ-Գիւղի հայ ժողովրդային Ակումբը ի սպասի պիտի ձեռնարկէ գիշերային դասախօսութիւններու։ Փափաքողները կրնան դիմել Ակումբի վարչութեան՝ արձանագրուելու համար այսէն երեկոյ ժամը 1ուկէսէն 3 (Ը. Թ.) դասաւանդութեան առարկաներ.— Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, մաթեմատիկ, առողջաբանութիւն և գիտական բանախօսութիւններ։

Այրի տիկին Զարուհի Տօքթ. Ն. Լիսմէրեան և զաւակը, ինչպէս նաեւ հարազատները՝ ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնապէս մահը՝

Տօքթ. ՆԻԿՈՂՈՍ ԷՖ. ԼԻՍՄԷՐԵԱՆԻ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն այս առաւօտ։

Աղդականք և բարեկամք կը հրաւիրուին յուղարկաւորութեան ներկայ հանդիսանալու գիւղին գերեզմանատունը իրեն յատուկ դամբարանին մէջ ամփոփուելու համար։

*** Մասնաւոր մահագրի ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Գասը Գիւղ 3/16 դեկտ 1910

ՄԱՆ.— Կամաւոր ՀՇ շոգենաւը կը մեկնի ժամը 8ին (Ը. Թ.)։

Օրիորդ Եզար եւ Տիար Խաչիկ Տօնիանց եւ համայն ազգականք ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնադէպ մահը՝ իրենց սիրեցեալ Հրոյ եւ ազգականին,

ՕՐԻՈՐԴ ՎԵՐՈՆ ՏՕՆԻԵԱՆԻ

որ հանգաւ ի Տէր. յեռ կարճատեւ հիւանդութեան, իր ծագիկ հասակին մէջ։

Բարեկամք եւ ծանօթք կը հրաւիրուին են կայ գնուելոյ յուղարկաւորութեան։ Խնայեր արարողութեան. որ պիտի կատարուի վաղը (այսօր), ժամը 12ին (Ը. Ե.) Բերա, Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ, ուր առդէն փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինը։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի Շիշլի Ազգ. գերեզմանատան մէջ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

Վերջապէս ծանօթ կատակերգակ դերասան Ա. Պէնլեան կազմած է իր Թրքական օպերէթի խումբը, որ ինչպէս ծանուցինք անմոռ Զուհանճանի ծանօթ օպերէթները Էպպէպիճի Հօրհօր աղա, Արի ֆին հիլլեր և Քէօսէ Քէչեա պիտի ներկայացնէ արագոյ կարգի պատրաստութիւններով։

Առաջին ներկայացումը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի իրիկուն Օ տեղն Թատրոնին մէջ։ Ներկայացումները խաղն է Էպպէպիճի Հօրհօր աղա, որուն պիտի մասնակցին 50 հոգիէ կազմուած խումբ մը։ Գ. Ա. Պէնլեան նիւթական մեծամեծ զոհողութիւններով ու անխոնջ ջանքերով կարող եղած է երկու ամսուան մէջ կազմել ու հրահանգել իր խումբը և վստահ ենք որ Թատերական հասարակութիւնը պիտի փութայ նորակազմ օպերէթի այս խումբը քաջալերել։

Այսօրուընէ իսկ տոմսակ դնել կարելի է Թատրոնի կիշէն։

Զ'ասոնանք բսելու որ Զուհանեանի գլուխ գործոցը ամբողջովին պիտի ներկայացուի առաջին անգամ բլլալով։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՀԱՑ ՃԱՇԱՐԱՆ

Ղալաթիա Թի 6էլիճ Խովի փողոցը Հուգուզի դատարանին ցակ

Մայն հայ ճաշարանին մէջ խոմբով կը պատրաստուին ամէն տեսակ համեղ կերակուրներ։ Վերջին ոսոյեան կոգ կը տարուի մարդութեան և առողջապահի միջոցներ ձեռք կառնուին տարբերութիւնները։ Ճաշարանին մէջ եւացած ջուր ալ կը գտնուի։ Ամիսը 80 դրուշի կամ շաբաթը 20 դրուշի փոխարէն կարելի է երկու պնակ մսեղէն կամ բանջարեղէն և մէկ պնակ ապուր կամ փիլաւ ուտել։ Այդ ճաշարանը գիտոյ ունէրը սեղանը գոհ պիտի մնան, քանի որ հոմեռոս գումարի մը փոխարէն պիտի կրնան բնակը ու մարդուր կերպով պատրաստուած կերակուրներ ճաշակել։

ԾԱՍՍԷ

Բրդի Շանի Վարչութիւնը մեր օրէն պիտի սկսի ձմեռնային անակնկալներուն չարը

ԺԱՍՍԷԻ ճերկայացումներով

— Ինչ բսել է ԺԱՍՍԻ...

— Ո՞ր խումբն է...

— Ինչ լեզուով կը խաղայ....

**

Ժասսի ամէն բան է. Թատրոն, վաուդիվիլ գօնսերտ. իքնօթիզմ, օրվայնախօսութիւն, ուեպարարութիւն, կերպարանափոխում, եւայլն։

Ի՞նչ լեզո՞ւն.— Ֆրանսերէն, իտալերէն, գերմաներէն, վերջապէս օ՛րն որ ուզէք. և ինչ որ ուրիշ չատ մը տեղեր կը տեսնէք. ամէնը մէկտեղ պիտի կրնաք տեսնել հոս՝ Բրդի Շանի Ձմեռնային Թատրոնը, ուր ամէնէն հրապուրիչ տեսարանները պիտի ցուցադրուին միակ տեղի մը կազմէ։

Այս իսկ է ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ։

Աւելցնենք նաեւ թէ Բրդի Շանի Վարչութիւնը Պոլսոյ մէջ առաջին անգամ ըլլալով՝ տարի կ'ընծայուի հանրութեան՝ բան հանոյս վայելելու ախորժելի ըմպելիք եր և ցորեկուան պէս լուսարձակ տրամի մը մէջ ալ-դեռեւիկ տեսարաններ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՑԱԳՆԱԳ

Կ'բսուի թէ եպարքոսը առ այժմ եա կեցած է գանկեին հրամարակը Սուլթանին մատուցանելէ։ Այն նախարարները, որոնք չեն ուզեր իրենց պաշտօնէն հրաժարիլ, հարցապնդումներու միջոցաւ պիտի ձգուին իրենց պաշտօնէն։ Ներքին գործոց Նախարար Թալատ պէյի դէմ ալ հարցապնդում մը պատրաստուած է։ Մ. և Ց. կուսակցութեան Նախագահ Խալիլ պէյ թէեւ բացակայ կը գտնուի Պոլսէն, սակայն կարծիքի փոխանակութիւններ կը կատարուին կուսակցութեան վարիչներուն միջեւ։ Թալատ պէյի բարեկամները կը ջանան պ-ալատի վրայ պահել զայն, բայց չի յաւսացուիր որ յաջողին։ Կարելի է որ մինչեւ էկէ շաբաթ տեւէ այս անտանելի կացութիւնը, որովհետեւ Մ. և Ց. կուսակցութեան անդամներուն միջեւ համաձայնութիւն չի գոյացած փոխուելիք նախարարներու մասին։ Կրթական Նախարար է՛րուլլան չուզեր հրամարիլ, առարկելով թէ ինքզինքը պիտի արդարացնէ Խորհրդարանին առջեւ։ Արտաքին գործոց Նախարարի մասին ալ կարծիքներու տարբերութիւն կը տիրէ։ Եպարքոսը Ռիֆաթ փաշայի կողմը կը բռնէ։ Առ այժմ օ՛չ օք գանուած է արտաքին գործոց Նախարարի պաշտօնին համար։ Թէեւ խօսք կար այդ պաշտօնը յանձնելու Պերլինի դեսպան Օսման Նէզմի փաշայի, սակայն գերման կառավարութիւնը փափաք յայտնած է որ գեսպանը չհեռացուցուի Պերլինէն, ուր արքունական ու պաշտօնական շրջանակներուն մէջ սիրելի դարձած է։ Ճամբան պէտի գիրքը հեռագրեսէ կը հասաստուի։

ՖՈՆԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Երէկ, 24 ժամուան ընթացքին, մայրաքաղաքիս մէջ. քրիստոսէ 32 դէպքեր պատահեցան, որոնց 13ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն ալ 5 հոգի մեռան։ Պէպէք՝ 1, Կիւլհանէի հիւանդանոցը՝ 3, Օրթաքէօյ՝ 1, Թաքթաքալէ՝ 3, Գումգարա՝ 1, Ունգարան՝ 1, Քիւրեքճիլէր՝ 1, Թաքսիմ՝ (Գրլ-պուրնու) 1, Հայոց հիւանդանոցը՝ 5, Էյոտեք Գասապ՝ 1, Գարթան-Սինան՝ 1, Սամաթիա՝ 5 Զէնկէլքէօյ՝ 1, կեդր. Բանսի հիւանդանոցը՝ 1. Այա-Սոֆիա՝ 1, Ֆաթիհ՝ 1, Գաբտաշ՝ 1, Թոբգաբու՝ 1, Քիւրքճի-Պաշի՝ 1. Մեպտեմբեր 13էն ի վեր մինչեւ հիմա 967 հոգի վարակուած և 556 հոգի մեռած են։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Հանեսէ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ազգ. Ժողովի քրիստոնեայ անդամները որոշած են պաշտպան տէրութեանց բողոքել, իրենց ծանուցագրին մէջ հանդուած բլլալուն համար օսմ. վեհապետական իրաւունքներ կոչելի վրայ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵԷՕԷՆԻ ՄԷՋ

Կացութիւնը Եէմէնի մէջ ծանրացած բլլալուն, կառավարութիւնը Սկիւտար չանգեցաւ վարձած է 2500 զինուոր և մեծ քանակութեամբ ռազմանիւթ զրկելու համար հոս։ Այդ չոգենաւը մէկ քանի օրէն ճամբայ պիտի ելլէ։

ՍԷԼԱՄԼԸՔԷ

Երէկ Պէշիքթաշի Սինան փաշա մզկիթին մէջ տեղի ունեցաւ Սելամլրգի արարողութիւն։ Սուլթանը Սելամլրգի հանդէսէն յետոյ, զրօսական պատրաստ մը կատարեց Պալմօմէր Զիքիրիքի կողմը։

Մ. ԵՒ Ց. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տարացոյցի երեսփոխան Լիսատ փաշա Մ. և Ց. կուսակցութիւնէն հրամարած է։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Գոսովայի նախկին կուսակալ Մազհար պէյ երէկ Էսքիւնէն հոս հասաւ։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

12 3/4

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ

ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒ վաճառատունը, որ հրապարակին վրայ մեծ հմայք շնչած է, պատիւ ունի ծանուցանելու իր բազմաթիւ յաճախորդներուն և պատուարժան հանրութեան թէ պօտէքրիի վերաբերեալ ձմրան եղանակին յատուկ ապրանքներ բերել տուած է վերերու։ Վաճառատան նշանաբանը բլլալով 12 դրուշ 30 փարայի վաճառում, չատ մը ապրանքներ կարելի է գտնել այդ գումարին փոխարէն. ինչպէս Բաշ-քօրսէ, Թալկինակ, Բուրդէ Ժիլէներ, Սեղանի և Արդուզարդի Սփռոցներ, Գուլպաներ, Ձերմակեղէններ, Մանկիներ, Անկողնի Սաւաններու կտաւներ, այրերու Շապիկներ, կեռօձիքներ, Փողկապներ, Անուշահոտութիւններ եւայլն, եւայլն։

Կը բաւէ ակնարկ մը ձգել ԿԻՒՆ ՏՕՂՏՈՒի վաճառատուներուն մէջ, Պերա, Եէնի Ճամի փողոց, Ֆիւգլեան խան, և Բերա, Տէօրթ Եոլ Ազիզ, Թիւ 440, իր ժանանիւղը, համոզուելու համար մեր բաժին ճշմարտութեանը։ 7

Machine à écrire Hammond

ԳՐԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ ՀԱՄՄՕՆԴ

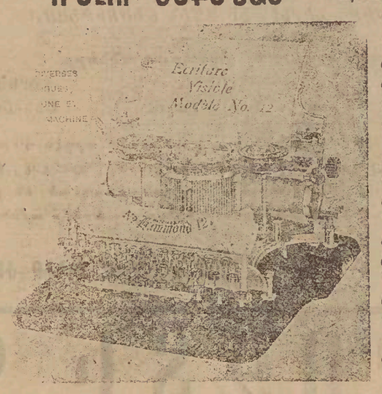

Գրելու մեքենաներուն մէջ լաւագոյնն է ՀԱՄՄՕՆԴ մեքենան իր պարզութեամբ, ամրութեամբ, յատակութեամբը և գրին գեղեցկութեամբը ու արագութեամբը։

Ասկէ զատ, ՀԱՄՄՕՆԴ մեքենան ուրիշ առաւելութիւն մը ունի գրելու ուրիշ մեքենաներուն հետ բաղդատմամբ. կարելի է միակ մեքենայի մը վրայ 36 տարբեր լեզուներով գրել. ինչպէս Հայերէն, Յունարէն, Ռուսերէն, Գուլկարերէն ծիր անտերէն եւայլն, ինչ որ կարելի չէ ընել ուրիշ մեքենաներու վրայ։

180 տեսակ գրուածք ունի, որոնք երեք երկվարկեանի մէջ կրնան գործածուիլ Համմոնտ մեքենային վրայ։

Տեղեկութիւններ և քաթալոկը ստանալու համար պէտք է դիմել ընդհանուր ներկայացուցիչներուն.

ՌԻՋՏ Մ. ՊՕՆՏ եւ ընկ. Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնել խան թիւ 4-5-6

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԲԻԻՍԿԻՒԻԼԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

ՍԵԼԱՆՍԿ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

ԴԱՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՊԱՂԴԱՆԻ ԴԱՇԵԱՎԱՂ եւ ՊԱՆԻՐՆԵՐՈՒ

Սոյն գործարանին մէջ պատրաստուած ընտիր պանիրները գնահատուած են Կ. Պոլսոյ Իզմիրի, Պերութի, Աղէքսանդրիոյ, Դամիրի, Կրեսէի, Մերսինի, Տրապիզոնի և մանաւանդ Եւրոպայի ու Ամերիկայի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Այդ գործարանը ծանօթ է P. F. մարքայով և 1909ի Բարիզի ցուցահանդէսէն վարձատրուած է ոսկի միտալով։ Մեծաքանակ յանձնարարութեանց համար գնահատելի գիներ։ Փորձի համար մէկ պարկի յանձնարարութիւն ալ կ'ընդունուի նպաստաւոր գիներով մը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Նոյ. 27/10Դեկտ.

Օսմ. միացեալ բացուածք ղրշ.		100—34
» » վար գին		100—24
» » բարձր գին		100—34½
» » գոցուածք		100—27
Բուլ. Երկ. բացուածք	ֆր.	218—87
» » վար գին	»	218—37
» » բարձր գին	»	219—
» » գոցուածք	»	218—37
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	13—70
» Ժուլիանոս	»	8—65
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—67½
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	—41—
» » Օսման.	»	1—07½
Գրէտի Ֆոնս. Էֆիս. Կին Ֆր.		33 -3
» » » Նոր	»	270—
Թրանսվալ	»	58—
Զարթրէդ	»	40—
Կ. Պոլսոյ քարար	»	439—
Գանդ. Օրթօմ.	Լ. Օ.	18—75
Օսմ. Դեպոզիտ ընկ.	»	16—30
Օսմանական բարքի	»	14—70

ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՑՕԴԱՑԱՒԵՐՈՒ ԴԷՄ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

ԲՈԶՕՏԻՆ ՄԻՐԻՏԻՈՎ

Այս անվրիպելի և ազդու դեղը, որ դուրսէն կը գործածուի, արմատապէս կը բուժէ հին և նոր յօդացաւերը, յօդատապը, կաթուածը, զատոսկրի ցաւը, կողացաւերը և ամէն տեսակ ջղացաւութիւնները։ Այդ կարգի հիւանդները կրնան բուժուիլ այս դեղին շնորհիւ, պայմանաւ որ կանոնաւորաբար և յարատեւութեամբ գործածուի ան։ Բոլոր գլխաւոր դեղագործներուն քով կը ծախուի։ 1—10

ՑՕՔՔԷՕՕ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ

ԱԶԳԻՒ ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՏԱՆ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակադեմիական Ֆիլիֆիֆին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և Գիւնզվիլնի հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը գործածէ ակի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (ցաւի) կը չակէ առանց գործողութեան և ցաւդ Պոլսոյ մէջ չգտած ծանուցած Բրօֆ. Փաւլի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, ափսոսդիսեան ախտէն առաջ եկած ակի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ. և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ էպարատիքի (բէրտէ) և ակի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն, տեսողութենէ զուրկ և ածև ակի բուն տեղ բնականին յաբ և նման սքուեսատական ակի կը գնեցնէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր Պաղչէ-Գարու, Համիտիէ Օհաիլիճ դիմաց Իբիլեճեան դեղարանը կէսօրեն վերջ Բերա, Շիտակ Ճամբայ, հեղինեական հիւսպասուարանին դիմաց 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը իսկ երեքշաբթի օրերը ցերեկեն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանի։ 50—6

ՎԻՔԹՈՐ ՊԻԻՐԿԷՆԻԻ

ԿՕՇԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑՄԷՋ

Բերա, մեծ փողոց, թիւ 386, Ղալաթիա, Քարաքեոյ, թիւ 17

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԱՄՍԵՐԻԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՈՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԵԼԻՈՒ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ

ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՆԱԵԻ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼԱՍԹԻԿՆԵՐ

24—18

ZENITH

տիեզերապէս ճանչցուած իբր լաւագոյն ժամացոյցը եւ պաշտօնապէս ընդունուած ճեմեւեալ վարչութիւններէն՝

Անատոլուի օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Շիրքէթը Խայրիյէ
Օսմանեան ոստիկան զօրաց վարչութիւն
Իտալիոյ պետական երկաթուղիները
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶԻ 1900Ի ՅՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ, ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻ, ՄԷԼԱՆԻ 1906Ի ՅՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) դիտարանին 1909ի պետական մրցման մէջ ճշդութեան այնպիսի ատիճանի մը հասած է, որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ատեն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՆԻՔԷԼ, ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

կը ծախուի հետեւեալ վաճառատուներէն՝

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ. — Ժ. ԲԱԼՈՒԹՔԱ — ԵՓՐԵՄԵԱՆ
Ճէլալ պէյ խան — Բեռա եւ Պաղչէ-Գապու — Մեծ-Նուկայ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Զենիթ ժամացոյցերու գործարանն արդէն 40 տարիէ ի վեր հանրածանօթ է Թուրքիոյ մէջ իր Սարգիսօֆ ժամացոյցներով, որոնցմէ, իրենց առաջնակարգ յատկութեանց շնորհիւ, մօտաւորապէս 1 միլիոն ծախուած են ցարդ Թուրքիոյ ամէն կողմերը, մանաւորապէս մանկան մէջ, առանց երբեք ամենափոքր դժուարի մը տեղի տուաւ։

50—48

ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԶԵՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՀԵՏ ՊԱՇԱՆՉԵԼ ՏԱՄՆԸՀԻՆԴ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝ ԲՈՏ ՕՐԻՆ ՍՅՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ ՎԱՃԱՌՈՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԶԷՆԻԹ

տիեզերապէս ճանչցուած իբր լաւագոյն ժամացոյցը եւ պաշտօնապէս ընդունուած ճեմեւեալ վարչութիւններէն՝

Անատոլուի օսմանեան երկաթուղիներու ընկերութիւն
Շիրքէթը Խայրիյէ
Օսմանեան ոստիկան զօրաց վարչութիւն
Իտալիոյ պետական երկաթուղիները
Ռուսական երկաթուղիները
Յունական երկաթուղիները

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶԻ 1900Ի ՅՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ, ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻ, ՄԷԼԱՆԻ 1906Ի ՅՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍԻՆ

Նէօշաթէլի (Զուիցերիա) դիտարանին 1909ի պետական մրցման մէջ ճշդութեան այնպիսի ատիճանի մը հասած է, որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ատեն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՆԻՔԷԼ, ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

կը ծախուի հետեւեալ վաճառատուններէ՝

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ. — Ժ. ԲԱԼՈՒԹՔԱ — ԵՓՐԵՄԵԱՆ
Ճէլալ պէյ խան — Բեռա եւ Պաղչէ-Գապու — Մեծ-Նուկայ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Զենիթ ժամացոյցերու գործարանն արդէն 40 տարիէ ի վեր հանրածանօթ է Թուրքիոյ մէջ իր Սարգիսօֆ ժամացոյցներով, որոնցմէ, իրենց առաջնակարգ յատկութեանց շնորհիւ, մօտաւորապէս 1 միլիոն ծախուած են ցարդ Թուրքիոյ ամէն կողմերը, մանաւորապէս մանկան մէջ, առանց երբեք ամենափոքր դժուարի մը տեղի տուաւ։

50—48

ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԶԵՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՀԵՏ ՊԱՇԱՆՉԵԼ ՏԱՄՆԸՀԻՆԴ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝ ԲՈՏ ՕՐԻՆ ՍՅՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ ՎԱՃԱՌՈՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՔԱՂՈՒԱԾ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՈՐՈՇՄԱՆԱԳԻՐԷՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

Նկատողութեան առնելով 1905 Մայիս 23ի կանոնագիրը, որ կը վերաբերի նահանգային ասպետական դիտարանին մէջ քրօնօմէթրներու և բանիւրներու քննութեան, ինչպէս նաև տարեկան մրցման մէջ լաւագոյն հանդիսացող քրօնօմէթրներու և բանիւրներու յատկացուած մրցանակներու բաշխման.

Նկատողութեան առնելով նաև նահանգային դիտարանի անօրէնին տեղեկագիրը, որու կցուած են 1908 տարւոյ մէջ քննութեան ենթարկուած քրօնօմէթրներու գենացքին ցուցակները և վիճակագրութիւնները։

Լսելով նաև ճարտարարուեստի և երկրագործութեան բաժնի անօրէնին բանարութիւնները,

ԿԸ ՎՃՌԻ

կանոնագրին ստիպմանած մրցանակները սակերպով բաժնել 1908ի շրջանին համար,

Ա. Դործարանատէրերու յատկացուած մրցանակներ գրպանի իւ նաւու յատագոյն վեց frocoմէթրներու համար սեռի մրցանակ։

Ա. ԿԱՐԳ	Թիւ դասակարգութեան
Առ Գ. Գ. Ժ. Ֆաւրը-Ժաքօ և Ընկ., Գործարան Զենիթ ժամացոյցերու, ի Լօքլ	22,8
Բ. Պիւրէ, ի Լօքլ	22,5
Բ. Տիթիյայմ, Նօ տը Ֆօն	22,1
Բ. Տ. Նարոէն, ի Լօքլ	19,2
Գործարան Լանժինի, ի Սէնթ-Իմիէ	14,2

Ի դիմաց Պետական Խորհրդոյ

Դիւանադպիր՝ ԲԷՐԲԷՆ — Նախագահ ՏՈՒԹ. ԲԷԹԱՎԷԼ

ՕՐՈՉՏԻ ՊԱՔ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԷՕՄԷՐ ԷՖԷՆԴԻ, ԽԱՆ, ՊԱՂՃԷԳԱԲՈՒ, ՊՈԼԻՍ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է

ՓՈՓՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՀՈՒ ՄԲԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔԵՐՈՒ

Կարմ և երկայն գուլպայ, փանէլա, քայ-քօրսէ, սուրիրքրս, չապիկներ, այրերու, կիներու և տղայ յատուկ պատրաստգոյնէ։ ներ, պլուզներ, ժիլետներ և ժիլետներ, բլէնուարներ, քօրսէներ, թաչկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, տնուանատուիներ, դանակներէն, մաքրքէնէ սուրիներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, սուտին սուտկներ, թանգիթ, ժանեակներ, պրոտրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասներ, մոմլաթ, լինելում, ժամացոյց և ոսկերչական զարդեղէն։

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտրոցներու խիստ ազան գիներով։

Օրոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ԲՅԼԱ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէք ունեցող ուրիշ ո եւ է. ժամացոյց։

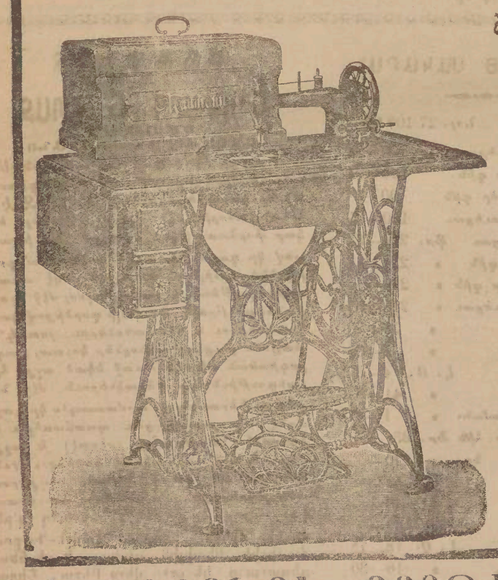

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՅԱՄ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ՈՇԵՒՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՒ ԻՍԿԱՊՊ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵԴՐ. ՄԲԵՐՈՒՆՈՅ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Թիւրաւէնտիկեար խան, թիւ 3, 4—14, 15
Մբերանոց, Պէտիկաբ, Ամարեալեր թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին
Մարրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ
ԲԵՐԱ. ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԼԻ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէյմս Պրիմրոզ Զրոչ Սթրիթ։
Ընկ. դրամատունն է Տի Լօնտոն էնտ Բրազիլեան Պանք-Լիմիթիտ, 42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվերբուլ։

ՏՀԻ ՆՕՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանք Ֆէմպրա, Պօնտէյիր Տարիենկրրն
Ընկ. դրամատունը.—Տհի Լօնտոն Ճօյն Սրոք Պանք Լիմիթրդ-Տարիենկրրն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնը իրենց ամենաւարար ուշադրութեան և արդարաբար ու. պատրաստակամ սիրութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ չէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն ազան գիներով։ Արեւելքի համար մանաւոր զեղչեալ սակագոյց։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովին (սինիֆ.քա) դուրս կ'ելլեալին։

Արեւելքի ընդհանուր լ'ագոր Տնօրեն (Manager)
ՎԻԶՆԵ Ա. ԴԱԼԼԱՆԵԱՆ
Secretary
ԵՓՐԵՄԻԱՆ ՀԱԼՊՍԵԱՆ

Կալաթա, Իլիսաի խան, թիւ 7, 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՀԱՎՈՒՐԾ ՕՂԼԻԻ

Սիկառի Թուղթը

ՍԻԿԱՐԵՏԻ ՄԱԴՈՍԱՏԱՆ ԹՈՒՂԹ

ԹԻՒ 14

Ոսկեանիշ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին չատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Առանց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յարգելի հաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մագազատան կից թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխախոտավաճառներ, աւելի չաւ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Մխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խորհրդանշանին և եռագանգիւր թերթիկներուն վրայ ապրուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նշանաւոր ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ապրանքին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՎԻՃԱԿ 1903 ՕԳՈՍՏՈՍ 31-Ի

ԳԱՀԱՆՋԷ	Օսմ. ոսկի
Զգանձուած բաժիններ	5 500 000
Սնուկ	3,6 7 472.71
Պետական արժեթուղթեր	1.184.607.93
Զանազան արժեթուղթեր	4.095 120.09
Դանձելի փոխանակագիրներ	2.777.991.24
Հաշուընթացներ պետ. գանձուն հետ	627 899.03
Զանազան հաշուընթացներ	6 216.254.89
Փոխատուութիւններ արժեթուղթերու և վաճառքներու վրայ	7 275.731 49
Անշարժ և շարժուն գոյք	313 361.96
Զանազաններ	107 321.79
	31,765,761.13

ԳԱՐՏԻ	Օսմ. ոսկի
Շրամագլուխ	11.000 000
Որոգայթութեան մէջ գտնուող պանքնոտներ	1 107.920
Վճարելի փոխանակագիրներ	1.536 665.97
Դրամ պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներ	1 270 256.24
Պետական գանձուն հաշուընթացները	1.049.696.72
Զանազան հաշուընթացներ	13,883.569.32
Վճարելի չտեսաթղթին	39.750.14
Կանոնական պահեստի գումար	1,375.000
Զանազաններ	502 902.74
	31,765,761.13

Ընդհ. Տնօրէն Ժ. ՏԷՅԷՆ — Ընդհ. Տնօրէնի օգն. Ա. ՆԻԱՍ

ԿԵՂԾԵՐՔ ՍԻԿԱՐԵՏԻ

ՄԷՆԻԷՐԻ-ՇՈԳՈՒԼԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Է

Օրական սպառումն է 60,000 ֆիլօ

Փնտրեցէք՝ ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈԳՈՒԼԱՆ

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ ենէ՝ալ ի՝ շրրանս ֆորքօրլյշրն լիմիթրտ
անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլ Զրշեարս Լրնտրն

Դրամագլուխ	Անգլ. ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

օսմանեան կայսերական պանկա

Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ա՛ և է ապրանքի յորած ելլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հեռեւաթար չենքերու, կարասիներու և ապրանքներու գրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սեռերու դիմեցէք ԶԻՒԱՆԳԻՒ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂԻՈՅՆ ՎՐԱՑ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՕՐՃ ՉԻԶՆԵԼ ԵՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ, ԱՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիտակ ճամբայ. Թագսիմի ծրանիլանոցին մօտ 52 թիւ աբարդման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ Ո- ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ հիւրքարկա նութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմօֆորքիի, պուռնօֆորքիի, հօրօթակօֆորքիի ու ամենէն նոր ահեռներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինգաց ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։

Նամակագրեալ երեսի ու քիթի վրայ եղած տեսութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զարմանալիքներ, կատարեալ չեն հնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազմաթիւ դարերէ հիւանդներու երդոպիս մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմիտ) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքով։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր. Պահէք դարու, Համիտիէ տիպիի դէմ Աբիկ Իւթիւճեան դէղարան. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը. Բերա. Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ. Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 աբարդրման։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 55—48

ՔՈԼԵՐԱՑԻ ԱՏԵՆ

ՊՈՍՈՆԹԻԻ ԳԱՐԵՁՈՒՐԸ

ԵՌԱՑԱԾ ՁՈՒՐԷՆ ԱԲԵԼԻ ԱՀՈՐԺԵԼԻ ԵՒ ԴԵՂԷ ՄԸ ԱԲԵԼԻ ԱՁԴՈՒՄ Է ՔԱՆԻ ՈՐ 130 ԱՍՏԻՃԱՆ ԵՌԱՑԱԾ ԵՒ ԲԱՌԱԹՕՐԵԱՆ ԴՈՒՌԵԹԵՄԲ 70 ԱՍՏԻՃԱՆ ՁՏՈՒՎԱԾ Է

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ. — 1909ի Հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտատէրերն ուենցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտատէրերուն թիւ 2 կտրօնը, որուն պայմանաժամը դեկտ. 1)14ին կ'ուարտի այդ թուականէն սկսեալ պիտի վճարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ, Բարիզի, և Լոնտոնի կիլէներուն կողմէ։

30 Նոյեմբեր 1910 — 13—10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Գալաթայ համար Բօսֆ Լօքալ արկն. 108 գր.
» » » վերցուած. 60 »
Դուռանների համար արկն. 108 »
» » » վերցուածներ 60 »
Արուստամանի հար. տարեկան 35 գր
» » » վերցուածներ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր գրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 գրշ.։ Բաժանորդներ անոգայման կամ իրենց. Ծանուցագիրներ ստանելիք կը ստանայեն. որքան դրեթէ ամենամիջոցին եւ ամէն մէջերը Ստամբուլ։

Խմբագիր՝ ԴԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ